

HUMAVISEN

Nyt fra Det Humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet • November/december 2004 • Nr. 48

Skrappere krav til studerende

side 12

HUMavisen

12. årgang. Nr 48.
November-december 2004

HUMavisen
Det Humanistiske Fakultet
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Århus C

Tlf. 8942 1242 (*slam*)
Tlf. 8942 6304 (*lafa*)
Fax: 8942 1200
FirstClass e-post: HUMavis
E-post: humavis@hum.au.dk
www.hum.au.dk/nyheder/
www.hum.au.dk/nyheder/humavis

Redaktion:

Områdeleder
Svend Aage Mogensen
(ansvarshavende, *slam*)

Journalist (DJ)
Lars Fahrendorff, (*lafa*)

Skribent
David Graff (*Dahg*)

Layout: Svend Aage Mogensen,
Lars Fahrendorff
Tryk: PE Offset, Varde.

Oplag: 5.000 eksemplarer
ISSN 0908-5343

Deadline

Deadline for HUMavisen
februar-marts 2005 er

31. januar 2005

Annoncer dog 7. februar 2005
Avisen udkommer 21. februar 2005

Fra vores helt egen verden

HUMavis med ændringer for og bag

Mister mand

HUMavisen må sige farvel til halvdelen af redaktionen. 1. december begynder journalist Lars Fahrendorff på Jyske Vestkysten, og som det fremgår af avisen, så har fakultetets økonomi bedst af, at stillingen ikke umiddelbart bliver genbesat.

Lafa har gennem det seneste år især taget sig af forskningsformidlingen, som det også kan ses i dette nummer af HUMavisen. Den slags artikler vil der i sagens natur blive færre af.

I december kommer det sidste produkt fra Lars Fahrendorffs hånd, nemlig årsberetningen om populærformidling, der i år har temaet "krig".

Lars Fahrendorff har også arbejdet med pressekontakt, og det har været hans fortjeneste at flere af fakultetets forskere har fået sendetid i landsdækkende tv-aviser i løbet

af i år, mens det har været mindre synligt, når han har afværget antihumaniora-overskrifter i københavnske dagblade.

Heldigvis skal Lars Fahrendorff skrive om bl.a. videnskab i sit nye job, så det bliver ikke et farvel, men et på genhør herfra.

Ny kalender

Synligt allerede i dette nummer er nye præsentationer af arrangementer og bøger. Begge dele er blevet kortere, hvilket sparer en del sider. I kalenderen finder man nu de mest nødvendige fakta om arrangementet, mens de supplerende oplysninger findes – som altid – på nettet. Og det vil de gøre endnu mere fremover. Universitetets nye web-system vil nemlig forene alle institutters og fakulteters begivenhedskalendere i én fælleskalender på webben, som arrangørerne selv kan opdatere.

Redaktøren

Rettelse: Ledighed faldt for musik

I artiklen "Ledigheden falder" i HUMavisen 47 var enkelte af pilene både fejlfarvede og misvisende. Pilen for musik indikerede stigende ledighed for musik-kandidater, men tallene viser klart at den var faldet med et procentpoint.

Forsiden

Modelfoto fra læsesalen i Nobelparken. Foto: lafa.

Seneste nyt

Dag-til-dag-nyt og nyheder fra efter avisen gik i trykken finder du, som altid, på

www.hum.au.dk/nyheder

Plads til udvikling trods spareplan

Selv om fakultetet er i gang med en sparerunde, skal der være plads til nye **initiativer**

–Vi kan ikke sætte al udvikling i stå, selv om vi skal spare, siger dekan Bodil Due.

–Tværtimod er det vigtigt at vi bygger videre på de faglige platforme, som de nye institutstrukturer har givet os, og at vi fortsat vil være i stand til at forny os.

Dekanatet har netop været igennem en møderunde med alle institutledere.

–Spareplanen har naturligvis haft en

fremtrædende plads i samtalerne, men de har også handlet om institutternes strategi for faglig udvikling.

Forandring

–Det kan måske lyde utidigt, men det er vigtigt at fakultetet både kan rekruttere og fastholde medarbejdere. Der skal være plads til initiativ og mulighed for at gøre akademisk karriere. Vi skal være en attraktiv arbejdsplads.

–Vi er også i en situation, hvor humanioras rolle er til konstant debat, og hvor vi skal tænke nyt – og ikke mindst på tværs – for at få del i de øremærkede forskningspuljer.

–Vi skal også udvikle nye uddannelser, både for ordinære studerende og inden for efter- og videreuddannelse, ligesom vi skal arbejde med undervisningsformer og studiemiljø. Også for studerende skal vi kunne tilbyde en attraktiv arbejdsplads.

Særlige professorer

Et af de nye tiltag er femårige professorater, de såkaldte professorater med særlige opgaver.

–Jeg har et stykke tid overvejet hvordan vi på en gang kunne styrke forskningen, sikre en god udvikling, fastholde gode forskere og skabe en positiv holdning samtidig med at det blev synligt at der er en belønning i at gøre en særlig indsats. Og her er sådanne professorater en løsning, siger dekan Bodil Due.

–Professorater skal så være reserveret ”yngre” lektorer med et markant forskningspotentiale og have et udviklingsperspektiv for institut og fakultet samtidig med et fastholdelsesaspekt.

I første omgang vil fakultetet indkalde forslag til forskningsprojekter, prioritere forslagene og endelig foranstalte en faglig bedømmelse.

Fakultetet har en række professorater, der står ubesatte på grund af fakultetets økonomi, og det er disse professorater, der kan blive ”fyldt ud” med professorer med særlige opgaver.

slam

Spareplanen

Mål

Af hensyn til fakultetets muligheder for i fremtiden at kunne agere fleksibelt sigtes mod at

- Gennemføre tilpasninger af **personale** og aktiviteter, så der hurtigst muligt genskabes en sund økonomisk situation
- Fortsætte og fuldføre arbejdet med at ændre fakultetets **struktur** med henblik på at optimere ressourceudnyttelsen
- Afstemme **optaget** af studerende i forhold til søgningen og beskæftigelsesmulighederne
- Gøre en indsats for – med fastholdelse af det faglige niveau – at øge de studerendes **gennemførelse** og mindske frafaldet
- Udvikle **nye uddannelser** og tilpasse eksisterende uddannelser, så disse (for)bliver attraktive tilbud
- Øge udbudet af **deltidsundervisning**, herunder nye masteruddannelser

Tiltag

- Ledige stillinger, VIP såvel som TAP, kan kun genbesættes efter konkret forhandling med dekanen.
- Informations- og Medievidenskabsskabs it-afdeling lægges sammen med fakultetets IT-Afdeling.
- Udskiftningstakten for computere sættes ned og fakultetet indfører brugerbetaling for studerendes print i edb-brugerrum.
- Der bliver fortsat opslået 12 ph.d.-stipendier om året, svarende til den eksterne bevilling. Hertil dog to stipendier, finansieret sammen med forskerskolerne.
- Lokalebehovet skal analyseres
- Institutterne må ikke foretage ”større økonomiske dispositioner” uden forudgående aftale med dekanatet

Ansatte kan læse hele Dispositionsplanen i FC-konferencen ”HUM Spareplan”

Flere professorer i det humanistiske hus, men til gengæld skal de kun bebo professor-suiten i fem år. (Foto fra Leuven. I baggrunden Katholieke Universiteit Leuven. Foto: slam).

Nye rammer til institutters økonomi

Institutterne får årlig rammebevilling fra fakultetet. Økonomiske nøgler kun vejledende

Hver lærer skal stå for mindst 13 studenterårsværk om året. Det er udgangspunktet for en af fakultetets nye økonomiske nøgler. Fakultetet har halveret antallet af nøgler, der skal beregne institutternes bevilling, men også besluttet at nøglerne kun er vejledende.

Fakultetets bevilling er i forvejen bestemt af den nøgle, som hedder taxameter-princippet, hvor hver enkelt eksamen udløser en bevilling. Hvor meget hvilke typer eksamener udløser, bestemmer ministeriet. Omkring halvdelen af fakultetets indtægter stammer herfra.

–Når vi har en så stram økonomi, som vi har nu, bliver vi nødt til at lade taxameter-princippet slå stærkere igennem på alle niveauer, siger dekan Bodil Due.

–På den anden side er der mere sparsommelighed og tilfældighed end retfærdighed bag de takster, som ministeriet har fastsat, og derfor kan vi ikke give fagene bevillinger alene på baggrund af taxameteret.

Fire nøgler

Fremover vil institutterne derfor få en årlig rammebevilling, og alle større, langsigtede investeringer – fx en læreransættelse – skal godkendes af fakultetet.

Fakultetets hidtidige 7-8 fordelingsnøgler bliver reduceret til fire nøgler:

- En heltidundervisningsnøgle
- En deltidsundervisningsnøgle (de to nøgler skal senere integreres til én Undervisningsnøgle)
- En forskningsnøgle
- En "bevillinger til øvrige opgaver", herunder støttefunktioner, forskeruddannelse, biblioteker og museer.

13 STÅ pr. lærer

Foreløbig er én nøgle på plads, nemlig heltidundervisningsnøglen.

Grundstenen i nøglen er, at ét årsværk underviser skal resultere i 13 studenterårsværk (STÅ) om året, svarende til 13 x 60 (=780) ECTS-point.

En indfødt lektor skal dog kun produ-

cere ca. 7 STÅ, og på småfag med småfagsforpligtelse, hvor der ofte kun er én underviser ansat, er kravet 0,7 STÅ til første ansatte (13,7 hvis der er to ansatte osv.).

Hertil kommer kompensationer for en evt. praksis-dimension, dvs. fag med en praktisk vinkel eller stort behov for særlige redskaber.

Gennemsigtig nøgle

–Vi har forsøgt at lave en så gennemsigtig nøgle som muligt, og det er den faktuelle økonomi, der har dikteret tallet 13 STÅ, forklarer dekan Bodil Due.

–Den ny institutstruktur betyder at de små fag nu er sammen med store fag, og desuden er de helt store fag blevet mindre. Det gamle "knæk" på undervisningsnøglen, der stillede større krav til store fag på grund af stordriftsfordele, har ikke samme berettigelse.

–Vi har lagt vægt på at nøglen er aktivitetsbestemt og enkel, at det er tydeligt hvad der medfører større bevillinger, og så er den ikke et absolut, den er vejledende i den konkrete forhandling, som dekanatet vil tage med hvert institut om det kommende års rammebevilling,

siger dekanen.

Strid om stordrift

Nøglen får første gang betydning for rammebevillingerne for budget 2005. Det har taget over et år at få udformet nøglen, og ikke alle er lige begejstrede for den nye formel. På Akademisk Råds møde i oktober kritiserede især De Æstetiske Fag at stordriftsfordelene ikke længere var et element i den vejledende

slam

Læs videre på nettet

Resume af debatten om stordriftsfordele m.m. i Akademisk Råd

www.hum.au.dk/nyheder/2004/1102nogle.htm

Forklaring af de nye økonomiske principper

www.hum.au.dk/fak/oekonomi/hvidbog/principper_udkast.htm

Mange vælger seniorordning

Mange ansatte takker ja til tilbuddet om seniorordning

–Der har heldigvis været stor interesse for tilbuddet om seniorordning, men det er for tidligt at sige om det betyder at vi kan undgå egentlige afskedigelser, fortæller dekan Bodil Due, der netop har afsluttet en møderunde med alle institutledere.

–Vi har diskuteret hvordan man kan udmønte sparekravene og instituttets fremtidige visioner og strategier med en ny bemandsingssituation og en ny økonomi. Herunder selvfølgelig også hvor mange ansatte der har sagt, at de er interesseret i en seniorordning.

Spareplansrunden skal være afsluttet inden udgangen af november, men tilbuddet om seniorordning løber frem til 31. januar 2005.

slam

Seniorordning med tidsfrist

Fakultetets nuværende tilbud om en seniorordning udløber 31. januar 2005, og aftrædelsen skal være gennemført inden 2006.

Tilbuddet er dikteret af spareplanen. Derfor er der både en frist for hvornår aftalen skal indgås, ligesom den orlov med løn, som kan følge med ordningen, skal være afholdt i løbet af 2005.

Derefter bestemmer den aktuelle økonomiske situation om tilbuddet skal gentages.

Seniorordningen kan bestå af blandt andet en lønnet orlov på 6-12 måneder, et fratrædelsesbeløb, ekstra pensionsindbetalinger og muligheden for fortsat tilknytning til fakultetet, fx som ekstern lektor.

Hvilke og hvor mange ingredienser, der kan indgå i en ordning, afhænger af alder og konkrete ansættelsesforhold.

Penge for print

Slut med gratis print i brugerrummene

Det er slut med lige at printe opgaven ganske gratis ud i tyve eksemplarer i fakultetets edb-brugerrum. Fra og med forårssemesteret vil hvert print koste penge.

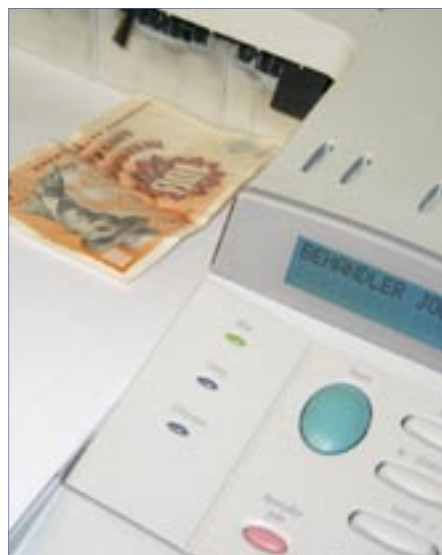
–Vi regner med at det kommer til at koste 30 øre pr. ark, hvilket svarer til vores udgifter ved at stille printere, toner og papir til rådighed, siger it-chef Svend Rosendahl.

Betalingen kommer til at foregå over nettet.

–Vi venter kun på at universitetets nye system til at modtage elektroniske betalinger kommer i drift. Når det er klart, kan den studerende "tanke print" på samme måde som man i dag tanker taletid til sin mobiltelefon på nettet.

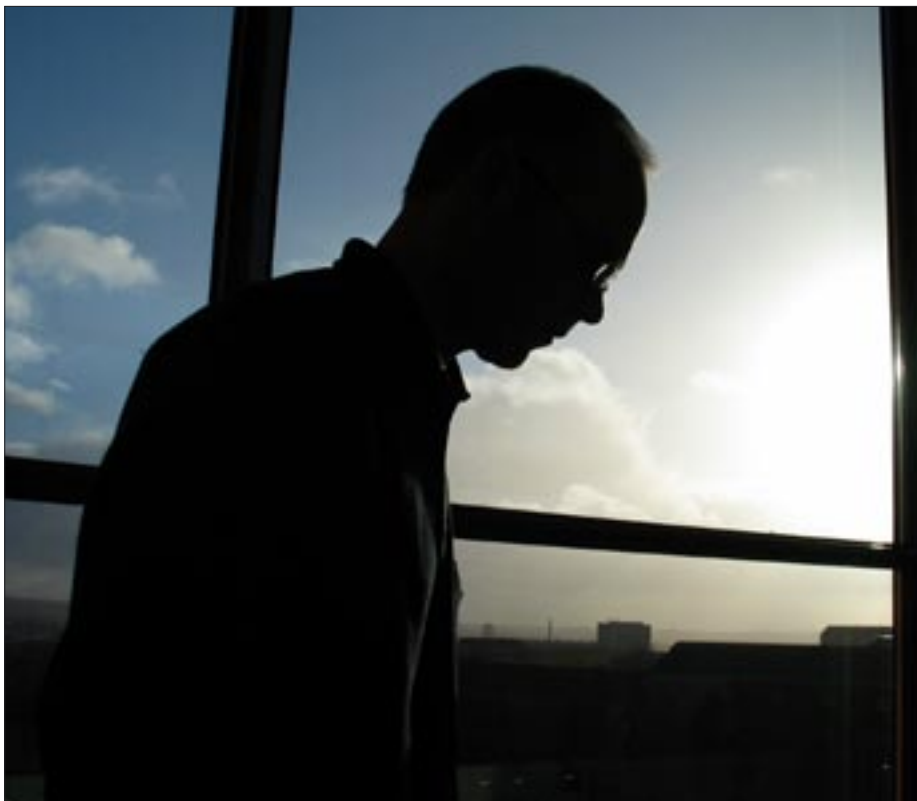
Det betyder også, at når tanken er tom, kan man ikke udskrive sit dokument.

Gratisprint har indtil nu kostet fakultetet omkring en kvart mio. kr. årligt.

slam

Flest TAP-besparelser på fællesområdet

Modelfoto: slam

Første nedskæring effektueret

De første nedskæringer blandt det tekniske og administrative personale (TAP) er en realitet. Det er først og fremmest fakultetets fællesområde, der må holde for. Trykkerierne mister to mand og IT-Afdelingens edb-sektion et årsværk.

På Aarhus Universitet er fakultetssekretariaternes personale ansat og lønnet af universitetsdirektøren, men alle fakulteter leverer en medfinansiering. Humaniora har hidtil betalt 3 årsværk og det er nu sat ned til 1,5. Samlet bliver der dermed sparet 4,5 årsværk på fakultetets fællesområde.

I den foreløbige dispositionsplan for 2005-08, som fakultetet udsendte i oktober måned, var sparekravet til fællesområdet 3,5 årsværk.

Derudover skal der ifølge planen spares 2 årsværk ud af ca. 67 blandt de institutansatte TAP'er.

Budtjeneste væk

Besparelserne betyder, at fakultetets egen trykkeri-budtjeneste bliver nedlagt. I stedet skal universitetets interne post fremover stå for udbringning af trykopgaver fra trykkeriet i Nordøstre Hjørne.

Trykkeriet på Trøjborg er allerede lukket.

HUMavisen halveret

Sparekniven har også ramt dette organ. 1. december forlader journalist Lars Fahrendorff fakultetssekretariatet til fordel for et job på JyskeVestkysten.

Lars Fahrendorffs primære arbejdsområde har været støtte til forskningsformidling og årbogen "Populærformidling".

Lars Fahrendorffs sidste opgave bliver netop færdiggørelsen af årets Populærformidling, der kredser om temaet krig.

Redaktionen siger pænt farvel på side 2.

slam

Humaniora
på Københavns Universitet:

KUA skal spare 10%

Det Humanistiske Fakultet i København (KUA) forsøger at undgå fyringer af fastansatte, selv om det skal spare 25-30 mio. kr. på budgettet for 2005, skriver Universitetsavisen.

Dermed skal fakultetet spare 10 procent, og den københavnske sekretariatschef, Kirsten Stenbjerre, forudser et stillingsstop og færre deltidslærere.

De studerendes repræsentant i Akademisk Råd, Vibe Skytte, frygter større hold, mindre tid til den enkelte studerende og dermed færre beståede eksaminer.

Troede ikke det var så galt

Mange gange tidligere er fakultetet blevet reddet udefra, når der har været krise. Det skete ikke denne gang. Fyringerne kom som et **chok** for medarbejderne trods flere advarsler, siger fællestillidsmand Erik Strange Petersen

Overraskede og frustrerede.

Sådan beskriver fællestillidsmand Erik Strange Petersen medarbejdernes reaktion, da de fik besked om den forestående fyring af 25 medarbejdere.

–Det har ramt hårdt og gjort et voldsomt indtryk. Det er ikke, fordi der ikke er blevet advaret om, at det kunne komme. Men vi har jo flere gange før oplevet kriser, som fakultetet alligevel har klaret sig igennem uden at skride til uansøgte afskedigelser. Og det var der vel mange, som troede også ville ske denne gang, siger Erik Strange.

Tidligere handling

Men STÅ-tallene taler deres tydelige sprog, og Strange mener ikke, der var andre udveje. Men han er ked af, at der ikke har været tid til en længere beslutningsproces.

–Set i bakspejlet kunne man godt have ønsket sig, at der var blevet handlet tidligere. Man kunne have begyndt proces-

sen med frivillige aftrædelser allerede sidste år. Så havde det ikke virket så voldsomt, siger Erik Strange.

Især er det pressede tidsforløb et problem for medarbejderne, mener han.

–Medarbejdere, der overvejer en frivillig aftale, ville have haft bedre tid til en personlig konsultation med pensionskassen og i det hele taget få mere tid til at overveje deres fremtid, hvis processen var sat i gang noget før. Nogle medarbejdere har måske også nogle ting, de gerne vil gøre færdige, inden de slutter, men det får de ikke tid til nu, siger Erik Strange.

Djøfisering

Situationen har skabt frustration, og den retter sig også mod TAP-siden.

–Der bliver selvfølgelig snakket en hel del om djøfisering, og mange har svært ved at forstå, hvorfor fakultetet skal bruge penge på CFK, CFU og to informationsmedarbejdere på fakultetssekretariatet.

–Jeg er ikke enig i denne kritik, og en stor del af disse aktiviteter er i øvrigt eksternt finansieret, men det er klart, at der i sådan nogle situationer vil være mindre forståelse for den slags aktiviteter, som ikke direkte er forskning og undervisning, siger Erik Strange Petersen.

Top-down

Det var også første gang, det for alvor gik op for medarbejderne, at universitetet har fået en anden ledelsesstruktur.

AU-Foto

Stemningen på fakultetet er præget af frustration og overraskelse, siger fællestillidsmand Erik Strange Petersen

–Spareplanen er jo ikke et diskussionsoplæg, men en på forhånd fastsat forhandlingsramme.

–Hvis dekanen beslutter sig for, at sådan skal det være, ja, så har hun nu magten til at bestemme, at sådan bliver det. Jeg tror, det nu for alvor er gået op for alle, at vi har fået en anden ledelsesstruktur, det er virkelig top-down, siger Erik Strange Petersen.

lafa

Slut med murstens-afhandlinger

Ph.d.-studerende må fremover forsøge at begrænse deres afhandlinger til maksimalt 300 sider. Det har fakultetet besluttet for at undgå, at ph.d.-studerende ikke bliver færdige med deres afhandlinger inden for deres kontraktperiode.

De ph.d.-studerende kan dog i særlige tilfælde søge Forskningsudvalget om dispensation. Udvalget understreger dog, at afhandlinger meget gerne må være kortere end 300 sider. Der er på

nuværende tidspunkt ikke nogen nedre grænse for, hvor mange sider en ph.d.-afhandling skal indeholde.

Reglerne om de 300 sider er fraregnet bilag og gælder ikke ph.d.-studerende, som allerede er i gang med en afhandling.

Læs mere om reglerne:

http://www.hum.au.dk/fak/phd/love/hum-regler_2004.htm

Hvorfor går Jeppe ikke til eksamen?

Konsulentfirma skal finde **årsagen** til at de studerende fravælger eksamen

Det koster de humanistiske fakulteter landet over millioner, at de studerende tilsyneladende vælger at udsætte deres eksamener. Spørgsmålet er bare hvorfor – og når Jeppe ikke kommer til Bjerget for at tage sin eksamen, så må Bjerget komme til Jeppe.

Så nu får omkring 4.000 århusianske humanistiske studerende i løbet af november et brev med posten.

Vejledere som piloter

Det er DMA/Research, også kendt som Dansk Markedsanalyse, der skal designe undersøgelsen, og inden de studerende modtager spørgeskemaet skal fakultetets studievejledere deltage i et pilotprojekt.

–På den måde skal spørgsmålene kvalitetssikres inden vi sender dem ud til flere tusinde studerende, siger sekretariatschef Ole Jensen.

Svar på web

Selve spørgeskemaet ligger på nettet, så de studerende skal til computeren for at kunne svare.

Omkring halvdelen af fakultetets studerende bliver udvalgt til at svare, og de vil alle få et brev med personligt kodeord til hjemmesiden.

–Vi har valgt denne løsning, fordi vi ved at stort set alle studerende har nem adgang til internettet, og fordi det er den billigste løsning for os, siger Ole Jensen

slam

HUMavisen bringer resultaterne af undersøgelsen i næste nummer.

Vind biografbilletter

Alle studerende, der besvarer fakultetets spørgsmål deltager i lodtrækningen om biografbilletter til BioCity.

Svar?

Der er mange bud på hvorfor de humanistiske studerende inden for de seneste par år er begyndt at udsætte eksamen, men der er ikke beviser for nogen af dem. Vi bringer nogle bud:

Lavere adgangskrav

Det er blevet nemmere at komme ind på næsten alle humanistiske studier, og på næsten alle sprogfag er der nu fri adgang. Ambitionsniveauet er lavere hos studerende, der fik 6 i snit i gymnasiet end hos dem med 8, 9 eller 10. Og de trækker hinanden ned i studietempo.

Skræmmende ledighedstal

Ledighed, især for nyuddannede, er i samme periode steget. Studerende trækker specialeskrivningen ud for at undgå en linje med "arbejdsløs" på cv'et.

Nye krav til læring

Studiestrukturen er ens for alle. Fagets vægtning af det sociale, det faglige og det praktiske antager, at studerende har lige stort behov for alle dele for at blive motiveret, mens unge bliver stadig mere individualiserede og har forskellige studiemønstre.

Mediehetz mod humaniora

Motivationen daler, fordi Dansk Industri, Politiken og TV2 hetzer humaniora, som bliver kaldt unyttig og "uddannelse til arbejdsløshed".

Det gode liv / zapperkultur

Studerende søger primært efter "det gode liv", og sammenhængen mellem det og semesterets eksamen er hyperkompleks. Studieliv (og eksamener) bliver mere og mere en faktor, der kan rokeres med.

Erhvervsarbejde

De studerende lader erhvervsarbejde komme i første række for at tjene til det sociale liv, og måske også til høje huslejer.

Slapperkultur

I 1998 viste evalueringen af engelskuddannelserne, at de studerende kun brugte 19-25 timer om ugen på studiet. Universitetsstudier er fuldtidsstudier.

Tidligere undersøgelser af studieforløb og frafald kan læses på
www.hum.au.dk/fak/studier/frafald.htm

For nemt at udskyde eksamen

Studerende på Humaniora har åbenbart **ikke travlt** med at blive færdige. HUMavisen mødte nogle studerende og spurgte dem, om de har et bud på hvorfor

Idealister

Kirstine Hastrup og

Anna Hartling, spansk 2. år

-Jeg tror, at vi på humaniora er en flok idealister. Det er mere end bare et eksamenspapir, vi går efter. Det er et personligt dannelsesprojekt. Derfor udskyder vi hellere et par eksamener, end vi får en dårlig karakter. En dårlig karakter bliver let til et personligt nederlag. Og så er det måske nemmere at sige: "Ok, jeg venter lidt med den eksamen og gør lidt mere ved den anden", siger Kirstine Hastrup, der også har læst statskundskab, før hun startede på spansk.

-På statskundskab er det vigtigere at hænge på for ikke at komme bagud. Misser man en eksamen, er det virkelig noget skidt. Det samme gælder ikke på humaniora, siger Kirstine Hastrup.

-Det er heller ikke særlig motiverende med den dårlige presse. Nogle bliver måske lidt desillusionerede og føler ikke, det fører nogen vegne. Og det påvirker arbejdsindsatsen, især hvis man fra starten har været i tvivl om, hvorvidt det var det rigtige fag, siger Anna Hartling.

Overlevelseskamp

Daisy Nørtoft, latin, specialestuderende

-Jeg forstår ikke, hvorfor der er så lav en eksamensaktivitet. Jeg mener, at vi på mit fag er meget bevidste om, at vi som studerende skal sørge for at gå til eksamen. Latin er jo et af de fag, som er på observationslisten (lukning kan komme på tale, red.). Vi snakker nærmest ikke om andet, for vi ved jo, at vi som studerende er afgørende for, om faget vil fortsætte med at bestå.

-Vi er midt i en overlevelseskamp, siger Daisy Nørtoft.

Ledighed og interesse

Mark Matzen og

Mads Witte, tysk 1. år

-Jeg ved det ikke, men et forsigtigt bud er vel, at der ikke er så meget at blive færdig for, når der er stor arbejdsløshed. Man mister nok lidt håb og lyst, når der er færre jobs, siger Mark Matzen.

-Men det holder vel heller ikke helt, for der er mangel på tysklærere, siger Mads Witte.

-Nej, det handler selvfølgelig også meget om interesse, når man læser et humanistisk fag. Jobsituationen kan ikke have hele skylden, siger Mark Matzen.

Begge afviser, at de studerende er dårligere kvalificerede til et universitetsstudium end tidligere, selv om der i dag er frit optag på mange fag.

-Selv om man er dårlig til nogle andre fag, kan man jo godt være rigtig god til fx tysk. Et lavt gennemsnit fra gymnasiet, siger ikke nødvendigvis noget om, hvor god du er til tysk, siger Mark Matzen.

Luk færre ind

Søren Tørslev, historie 4. år

-Vi startede 32, men det er kun fire-fem stykker, som er blevet BA på normeret tid. Jeg tror, det er for nemt at udskyde eksamenerne. Hvis man skal følge normeret tid, kræver det, at man bliver holdt til ilden.

-Og så spiller det jo nok også en rolle,

at der er blevet lukket mange flere ind gennem de sidste år. Niveauet er faldet, og mange har måske svært ved at hænge på.

-Jeg kan heller ikke se, hvorfor det er nødvendigt, at man kan læse historie seks steder i landet. Hvis man skal gøre noget ved problemet, tror jeg, at man skal lukke færre ind, siger Søren Tørslev.

Fortsat faldende ledighed

Aarhus-kandidater klar sig godt

Hvis man vil undgå arbejdsløshed, så er det ifølge den nyeste statistik en god ide at være humanistisk kandidat fra Aarhus Universitet. Inden for de fleste fag er ledighedsprocenten nemlig lavere end landsgennemsnittet.

Ledighedstallene fra september måned viser at den generelle fuldtidsledighed for humanistiske kandidater på et år er faldet med 0,6 procentpoint til 11,3% og for bachelorer med hele 1,9 procentpoint.

Og faldet gælder stort set alle fagområder.

Læsere med stærk hukommelse eller med maj måneds HUMavis present vil vide, at ledighedsprocenten i maj måned var 11,1. Når man alligevel kan tale om et fald skyldes det at ledighed er sæsonbetonet, og det derfor giver mest mening at sammenligne med tallene for sidste år.

slam

Ledighed blandt humanister 2003–2004. September måned.

Procent	Fuldtidsledighed		Berørte		Ændring	Aarhus
	2004	2003	2004			
Dansk	9,3	9,3	12,8	→		8,8
Engelsk	9,2	10,3	12,6	↓↓		8,9
Filosofi	21,1	18,8	29,0	↑↑		17,8
Fransk	9,3	9,5	12,8	↓		11,1
Historie	8,6	9,3	11,8	↓		8,4
Kunsthistorie	18,5	22,5	25,4	↓↓		19,2
Litteratur	16,2	18,0	22,2	↓↓		13,3
Medievidenskab	16,9	20,3	23,2	↓↓		18,5
Musik	9,3	11,4	12,8	↓↓		8,2
Spansk	12,2	12,4	16,8	↓		10,6
Tysk	6,8	7,1	9,3	↓		7,0
Antropologi og etnografi	16,1	17,2	22,1	↓		14,9
Andre fag	14,5	14,7	19,9	↓		
Humaniora i alt	11,3	11,9	15,6	↓		
Antal berørte humanister	3.311	3.350		↓		
Alle magistre	9,3	9,7	12,8	↓		
Humanistiske bachelorer	17,5	19,4	24,1	↓↓		

Pilene markerer om ledighedsprocenten er gået op eller ned sammenlignet med samme måned sidste år. To pile angiver et udsving på over 10%. Kolonnen "Aarhus" angiver beregnet fuldtidsledighedsprocent for kandidater fra Aarhus Universitet.

Beregningsmetode

Ledighedstallene er omregnet til fuldtidsledighed fra tal for antallet af personer, der har været berørt af ledighed mindst en dag i en kalendermåned.

Omregningen er derefter foretaget ved hjælp af det generelle forhold mellem antal berørte og antal fuldtidsledighedsledige blandt alle magistre, der er medlem af Magistrenes Arbejdsløshedskasse.

Tallene omfatter alene medlemmer af Magistrenes A-kasse.

Kilde: Magistrenes A-kasse.

Ledighed blandt humanistiske kandidater fra Aarhus Universitet - "Andre fag"

Beregnet fuldtidsledighed. Antallet af personer bag tallene er flere steder relativt lille, hvorfor der kan forekomme store udsving fra måned til måned. "Andre sprog" dækker over sprog, som ikke er nævnt i nogen af tabellerne her på siden.

Fag	Ledighed
Italiensk	18
Klassisk arkæologi	10
Middelalderarkæologi	12
Japansk	5
Russisk	12
Idehistorie	21
Kinesisk	22
Portugisisk	36
Forhistorisk arkæologi	11
Klassiske fag	8
Andre sprog	36
Sprogvidenskab	22
Øvrige æstetiske fag	17
Andre humanistiske fag	10

Bøger genfundet i Irak

Hærens Operative Kommando

Hærens Operative Kommando har nu fundet de ca. 700 bøger, som fakultetet sendte til Basra Universitet i sommer. Hæren har kontakt til universitetet og regner med, at overdragelsen snart kan finde sted

Først stod de i store papkasser på Engelsk hos initiativtager Dominic Rainsford.

Så kom de med flyver til Mellem-østen og blev væk et sted i Kuwait.

Så forlød det, at de var overdraget.

Det var de så alligevel ikke.

Tværtimod var de forsvundet.

Og nu er de så dukket op i Irak.

Dominic Rainsfords godt 700 indsamlede bøger, der er sendt som

hjælp til de bog-trængende irakiske universiteter, har voldt hæren en del problemer.

Problemerne opstod, da HOK ikke havde plads på et militært last-fly og derfor måtte sende dem med civil luftfart. Samtidig var det skiftedag for de danske soldater i Irak midt i forløbet, og det nye hold fik kun sparsomme oplysninger om bog-projektet.

Men da hæren flyttede lejr fra Camp Eden til Camp Danevang, dukkede bøgerne under flytningen op i hjørne i en lagerhal.

Det er også lykkedes at få fat i en kontaktperson på Basra Universitet, så nu ser det ud til at lykkes, tror man i HOK.

lafa

Følg udviklingen på www.hum.au.dk/nyheder. Overdragelsen vil også blive vist i TV2-udsendelsen "Bataljonen"

O tempora, o mores:

Artiklen er slettet fra denne udgave pga. af en række forkerte tal. Rettelse bringes i næste nummer af HUMavisen.

ber, men som har meldt sig ud af universitetet i løbet af den første måned tæller altså ikke med.

Det officielle optagelsestal for 2004 – antallet af nyindskrevne studerende pr. 1. oktober – blev i år 1.129, otte mindre end sidste år. Studerende, der begyndte på uddannelsen i septem-

Aarhus Universitet har den nationale forpligtigelse til at udbyde undervisning i serbokroatisk, nyindisk, ungarsk, jyske dialekter og tjekkisk.

slam

Ungarsk bliver områdestudium

Ungarsk har flyttet institut fra Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik til Institut for Historie og Områdestudier, hvor faget nu hører under Studienævnet for Slavisk.

–De fleste studerende kommer for at studere ungarsk som et områdestudium, men det har hidtil fungeret som et lingvistikfag, forklarer dekan Bodil Due om flytningen.

Aarhus Universitet har småfagsforpligtelsen for faget, og det er det eneste sted i landet, man kan studere ungarsk.

Skrappere krav til studerende

Studiedisciplin: Eksamen efter to måneder, færre dispensationer og 37 timers arbejdsuge. Fakultetet er gået i gang med at lave nye studieordninger til alle fag

Det skal være slut med at humanistiske studerende udskyder eksamen til næste semester – eller til det næste igen. I stedet skal den studerende hurtigst muligt til reeksamen. Fremover skal man nemlig have bestået disciplin A før man kan tilmelde sig disciplin B, så dropper man en eksamen, risikerer man at der slet ikke er nogen tilgængelige undervisningstilbud i det følgende semester.

Det er ikke fakultetets økonomiske situation, der får fakultetet til at stramme reglerne, men derimod de humanistiske studiers nye grundlov, uddannelsesbekendtgørelsen af 2004, der har skærpet kravet om *progression*.

Det betyder at de enkelte discipliner på en uddannelse skal bygge oven på hinanden. Studerende vil altså fremover ikke selv kunne bestemme hvilken rækkefølge de ønsker at tage fagene i. Den vil i stedet stå i den ny studieordning.

Færre dispensationer

Og fakultetet lægger op til at de lokale studienævn ikke kan give deres studerende dispensation.

–Der kan ikke med mening dispenseres for manglende faglige kundskaber, der er forudsætning for næste trin i uddannelsen, hedder det i et brev fra dekan Bodil Due og prodekan for uddannelser Arne Kjær til samtlige studienævn.

I dag får en del studerende dispensation til at begynde på en kandidatuddannelse, selv om de endnu ikke er helt færdige med bachelordelen. Den praksis vil også stoppe.

Ny studiekultur

Midlet, der skal overflødigsgøre ansøgninger om dispensationer og sætte studietiden ned, er hyppigere re-eksaminer og en ny studiekultur.

–Uddannelserne skal tilrettelægges med udgangspunkt i at de studerende er fuldtidsstuderende, og det er fagenes ansvar at tilrettelægge studierne så de er gennemførlige på normeret tid for seriøse studerende, hedder det i brevet, der også indskærper studienævnene at arbejde aktivt med den nødvendige kulturforandring.

Evalueringen af engelsk-uddannelserne i 1998 viste at studerende i gennemsnit brugte 20-25 timer om ugen på deres studium.

Læring, ikke kontrol

Fakultetet stiller også nye kvalitetskrav til de fremtidige studieforløb. Der skal være mere vægt på læring end på kontrol og der skal tænkes i nye undervisnings- og eksamensformer.

Som et nyt initiativ foreslår fakultetet blandt andet et *introduktionsprojekt* i 1. semester, som de nye studerende skal eksamineres i allerede efter to måneders studier.

– Formålet med sådanne projekter er fra begyndelsen af studiet at introducere de studerende til kernefagligheden og perspektivet i uddannelsen, fordele eksamensbyrden det første år og vænne de studerende til at aflægge eksaminer på studiet, forklarer dekanatet.

Praktikpladser sikret

Der skal være mulighed for praktik i alle kandidatuddannelser. Fakultetet har allerede nu indgået en aftale med gymnasierne om praktikpladser til de studerende, som vælger en af de kandidatuddannelser, der samtidig er en uddannelse til gymnasielærer.

Bibliotekerne med

De nye studieordninger skal træde i kraft i efteråret 2005 og gælde for alle nye studerende. Der vil også blive lavet overgangsregler for de nuværende studerende, men de er endnu ikke på plads.

Studienævnene skal i løbet af de kommende måneder skrive de nye studieordninger, og de kan blandt andet få hjælp hos fakultetets biblioteker.

–Vi vil meget gerne være med til at designe undervisningsforløb i informationssøgning, et værktøjsfag som vel alle fag har i en eller anden form. Det er jo vores kernekompetence, og det er oplagt at de kursustilbud vi allerede har, bliver videreudviklet og gjort til en fast del af undervisningen, så de kommer på det helt rigtige tidspunkt i uddannelsen, siger bibliotekar Bo Mønsted fra Ringgadebiblioteket.

slam

Skriftlighed i uddannelserne

Temadag 18. november om akademiske genrer og skriftlig formidling

Af Hanne Leth Andersen
Centerleder, Center for Uddannelsesudvikling

Center for Uddannelsesudvikling afholder torsdag 18. november en temadag for undervisere, studieledere og studienævn, samt interesserede studerende.

Målet er at sætte fokus på undervisning i den skriftlige dimension, på skrivning som proces, på skriftlig formidling og genrebevidsthed i skriftlige opgaver:

- Hvordan arbejder vi bedst med skriftlig formidling som akademiskhumanistisk kompetence, såvel i undervisningen som i forbindelse med eksamen.
- Hvad er uddannelsernes forventninger og krav til de studerendes skriftlige opgaver med hensyn til sprog, stil, struktur, argumentation, afsender- og modtagerbevidsthed, kontekst, genre?
- Ses dette af studieordningerne? Underviser vi klart nok i denne dimension? Hvordan kan vi integrere den i fagene, i undervisningen og i eksplisitte eksamenskrav?

Program

Torsdag 18. november

9.00 Velkomst

9.15-10.15 Ole Togeby, Nordisk: Genre og bedømmelse af skriftlige opgaver

10.15-10.30 Kaffe

10.30-11.30 Tine W. Jensen, Informations- og medievidenskab: Skriftlighed og skriveprocesser

11.30-12.30 Sofie Emmertsen, Retorik: Skrivningens argumentation

12.30-13.30 Sandwich og sodavand

13.30-14.30 Hanne Leth Andersen, CFU: Undervisning i skrivning på uddannelsesniveau

Ret til ændringer forbeholdes.

Tilmelding kan ske til CFU, Ulla Rasmussen (kultur@hum.au.dk) – under forudsætning af ledige pladser. Lokale oplyses ved tilmeldingen.

Eksamensformer: Et valg med konsekvenser

”Man kan næppe overvurdere eksamens betydning. Eksamen kan defineres som en stærkt adfærdsregulerende summativ evalueringsform”. Sådan indleder centerleder Hanne Leth Andersen sit arbejdsblad om valg af eksamensformer, og det er ikke kun den studerendes adfærd, der bliver reguleret. Eksamensformen påvirker også underviserens valg af stof og arbejdsområder.

Derfor er det åbne spørgsmål om den valgte (eller forhåndenværende) eksamensform og dermed væsentlige dimensioner af undervisnings- og læringsproces faktisk matcher det mål om udvikling af kvalifikationer og kompetencer som ligger bag.

Arbejdsbladet gennemgår bl.a. eksamensformer og fokusområder som hjemmeopgave, portfolio, elektronisk portfolio, synopsis, gruppeeksamen, projektarbejde, praksisorientering, it-integration, skrivegrupper, evaluering, formidlingsperspektiv og kontrolmetoder.

Alligevel er pjecen kun på 27 sider. Den kan downloades gratis fra nettet eller rekvireres fra Center for Undervisningsudvikling.

Hanne Leth Andersen:
”Eksamensformer: valg med konsekvenser”. Arbejdsblad nr. 128-04, Center for Kulturforskning. September 2004.

[www.hum.au.dk/cfk/
pages/publications/hla/
eksamensformeroglaering.html](http://www.hum.au.dk/cfk/pages/publications/hla/eksamensformeroglaering.html)

Valg til bestyrelsen torsdag 18. november:

Saltvand til Humaniora

slam

Stud.mag. Kasper Rasmussen genopstiller til bestyrelsen

–Humaniora er **underprioriteret**, siger Studenterrådets spidskandidat, Kasper Rasmussen, der genopstiller til bestyrelsen

–Humaniora skal mere på landkortet, og måske er der brug for en økonomisk saltvandsindsprøjtning, foreslår Kasper Rasmussen, der studerer fransk og historie, og som i denne uge genopstiller til en af de to studenter-pladser i universitetets bestyrelse.

–Der er kun halvanden humanist i bestyrelsen(*), så jeg synes det er vigtigt at der kommer én mere ind. Humaniora er underprioriteret i øjeblikket, trængt af presse og regering, og det er vigtigt, at der er nogen til at tale dets sag, siger Kasper Rasmussen, der dog understreger, at han naturligvis vil repræsentere alle studerende, ikke kun humanister.

Udviklingskontrakt

Kasper Rasmussen ser især frem til arbejdet med udviklingskontrakten og med at skulle ansætte en rektor.

–Vi skal have et stærkt afsnit om uddannelser i dén kontrakt, især håber jeg at Studenterrådets initiativer omkring

undervisningsportfolio vil kunne ses i den endelige formulering.

Undervisningsportfolio er et krav til kommende lærere om at dokumentere deres undervisningserfaring.

Ingen nedskæringer

Det endnu åbne spørgsmål omkring udviklingskontrakten er, hvor penge til satsningsområderne skal komme fra.

Kasper Rasmussen vil ikke umiddelbart være med til at skære i de eksisterende bevillinger og flytte midlerne til satsningerne. Heller ikke, selv om satsningen hedder vejledning og uddannelse.

–Vi er jo ikke interesseret i at dræne forskningen, som jo er grundlaget for al undervisning. Vi må håbe på ekstern finansiering, og så i øvrigt bruge de frie puljemidler, som universitetet råder over.

Mere pædagogik

–Vi skal også sørge for at alle fag har et produktivt studiemiljø og at kvaliteten i undervisningen er i orden. Vi må erkende, at mange lærere trænger til pædagogisk efteruddannelse, siger Kasper Rasmussen, og sender både roser

og forhåbninger til fakultetets Center for Uddannelsesudvikling.

Viden, ikke konflikter

Kasper Rasmussen erkender at de studerendes benarbejde i bestyrelsen kan virke usynligt.

–Til offentligheden udtaler bestyrelsen sig jo samlet, men vi har et bredt netværk i Studenterrådet og fagenes fagudvalg, og det er dér, at de politiske diskussioner folder sig ud.

Men de studerende har heller ikke haft nogle bråvallaslag i den nu et halvt år gamle bestyrelse, og det tror Kasper Rasmussen heller ikke den kommende valgperiode vil bringe.

–Jeg kan ikke se nogle ulmende konflikter mellem de studerende og den øvrige bestyrelse, men vores arbejde har også mest handlet om at få uddannelse højt op på bestyrelsens dagsorden.

–Flertallet af bestyrelsen går jo ikke rundt i vores miljø til daglig, og det er vigtigt, at vi kan formidle kulturen og stemningen til dem, og på den måde kvalificere debatterne. Det er faktisk den vigtigste grund til at vi er dér, siger han.

Sikker på valg

Studenterrådets mange lister fik sidste over 80% af stemmer, og et net af liste- og valgforbund, der betyder at stemmerne i høj grad vil lande hos de to personer, som Fællesrådets (Studenterrådets øverste organ) har udpeget til spidskandidater. Studenterrådet har lagt sig fast på en central valgkamp, hvor de enkelte kandidater ikke har personlige mærkesager, og det betyder at Kasper Rasmussen og stud.scient.pol. Dina Bloch temmelig sikkert kan se frem til et år mere i bestyrelsen.

Derfor går Kasper Rasmussen også til valg på sin studenterpolitiske erfaring fra studienævn, institutbestyrelse, HUMrådet, Fakultetsrådet og Akademisk Råd. Desuden er han i dag formand for Studenterrådet.

Helt sikker er Kasper Rasmussen dog på et år mere i det humanistiske Akademisk Råd. Her genopstiller han også, og her er traditionen tro fredsvalg.

slam

(*) To ud af de ni bestyrelsesmedlemmer, der er valgt for fire år ad gangen, har en hel eller delvis humanistisk uddannelse bag sig.

Valgsteder m.v.

www.au.dk/da/2004/valg/

Om undervisningsportfolio

www.au.dk/da/politik/portfolio

Ny **formand** for HUMrådet:

Skrot Skøjtehallen

Ikke flere eksamener i Skøjtehallen
og flere mennesker ind i
studenterpolitik

–Vi skal være mere synlige og mere relevante, siger Rune Møller Stahl, der i oktober blev valgt til ny formand for HUMrådet.

–Der er ikke ret mange mennesker, der er aktive i studenterpolitik, og det er ikke alle fag, der har et fungerende fagudvalg. Men der er jo masser af politiske emner at forholde sig til, siger RMS, der studerer idehistorie på tredje semester.

–Mange steder er fagudvalgene allerede en social motor, og jeg tror det er meget vigtigt at man både føler sig velkommen og kan være med til at påvirke sin egen hverdag på studiet.

–Derfor skal vi til at være mere synlige og mere udfarende, siger den nyvalgte formand.

Nye eksamensformer

Et af de aktuelle politiske temaer hos HUMrådet er nye undervisnings- og eksamensformer.

–Vi skal have mere varierede måder at gå til eksamen på, som afspejler hvad den studerendes skal kunne. Det kunne være selvvalgte skriftlige opgaver, mundtlige oplæg osv. – og varieret så man kommer omkring det hele i løbet af studietiden. Men ikke papir og blyant i Skøjtehallen, tak.

Unyttige smagsdommere

–Selv om de studerende med de ny universitetslov har fået reduceret indflydelse, så er der stadig en god mulighed for at trænge igennem med vores synspunkter.

–Vi er oftest reaktive, på den måde at vi fx diskuterer hvordan allerede truffe rammebeslutninger som eksamensbekendtgørelse eller specialeregler bør udmøntes på fakultetet.

–Og for tiden er hele humaniora i defensiven, passet op af Dansk Industri, TV2 og Politiken. Det påvirker humanisternes selvforståelse, og jeg tror desværre det smitter af på engagementet, så

–Studenterpolitik skal være relevant for ens hverdag, siger HUMrådets ny formand, Rune Møller Stahl.

færre har lyst til at være med i studenterpolitik eller til at gå til eksamen.

–Når man bliver kaldt unyttig smagsdommer, så er der to reaktioner: enten låser man sig inde i elfenbenstårnet og regner med at bevillingerne kommer flydende, eller også retter ind man ind til højre efter erhvervslivet diktat.

–Men vi skal ikke være erhvervsskoler, og jeg mener vejen skal gå derhen, hvor ingen længere kalder os unødvendige smagsdommere.

–Men det kræver at vi er mere aktive, tror på os selv, og tør vise hvad vi står for. En af måderne er at være med i studenterpolitikken og få indflydelse på, hvor denne kæmpestore dannelsesinstitution sejler hen.

slam

HUMrådet

HUMrådet er en del af den studenterpolitiske organisation, *Studenterrådet*. HUMrådet er paraplyorgan for alle fagudvalg på de humanistiske fag og sender repræsentanter til Studenterrådets øverste organ, Fællesrådet.

Kontor: Bygning 328, lokale 130. Telefon 8942 2078. FirstClass: "Humråd Humanistisk fakultet".
www.hum.au.dk/humraad

Genvalg til Akademisk Råd

HUMrådet har genopstillet de tre nuværende studentermedlemmer af Akademisk Råd. Der er ingen modkandidater, hvorfor Kasper Rasmussen, Hans Rainnie Jensen og Karin Daugaard Hansen er genvalgt.

slam

Globalisering angår os alle

Globalisering er på alles læber. Helle Vandkildes eget forskningsområde angår globalisering i forhistorisk tid, og hun mener, at de humanistiske fag i samarbejde kan nuancere debatten om fænomenet globalisering. For det er tiltrængt

Man er enten bange eller fascineret.

Man er enten bange for, hvad globaliseringen kan påføre os eller fascineres af dens muligheder.

Reaktionerne på "alt det nye udefra" har altid delt befolkningerne, hvad enten det var i tiden mellem stenalder og bronzealder eller i tiden mellem industrisamfund og videnssamfund.

-Der vil altid være nogle, som ser hele raden af innovationer og transkulturelle ting – i dag fx mobiltelefoner og Coca-Cola – som en trussel, og andre, som ser det som nye muligheder. Som sådan er fænomenet i hvert fald 5000 år gammelt, siger Helle Vandkilde.

Truslen udefra

Også i nutidens globalisering føler dele af befolkningerne sig ofte presset. En typisk reaktion er at genopfinde traditionen og det 'gode, gamle' lokale liv, mens

andre svømmer mere ovenpå og glæder sig til livet i den globale landsby, mener Helle Vandkilde. Derfor er temaet et meget varmt politisk debattemne.

Men netop de mange myter i debatten om globaliseringen kan de humanistiske fag være med til at nedbryde.

-Fx opfatter vi ofte globalisering som noget, der kommer til os udefra, og som vi ikke kan gøre noget ved. Men vi glemmer, at der også i den anden ende er befolkninger, som oplever, at de får vores værdier trukket ned over hovederne.

Globalisering er jo også vestlig eksport af vestlige værdier til kulturer, som ikke deler de samme værdier. Endda med militær indgriben som eksportinstrument, siger Helle Vandkilde.

Fra global til lokal

Hun mener, at der især er grund til at forske i, hvordan globalisering påvirker og anvendes lokalt. Dernæst er der brug for at forske i de mange transkulturelle udvekslinger af ting, personer, billeder, viden og diskurser og ikke mindst i deres uforenelighed. Og her har hele den humanistiske fagvifte særdeles relevante bidrag at komme med. Fra sprogforskning til arkæologi.

-Jeg tør godt vove den påstand, at mennesket er et globaliserende væsen, men det ser ud til, at vi i visse perioder har globaliseret mere end i andre. Vi har altid taget ting og oplevelser med hjem

og har anvendt det fremmede i hjemlige magt- og identifikationsstrategier. Men samtidig er vi ikke altid lige begejstrede for omvæltninger, der ser ud til at komme udefra, og som respons genopfinder vi så vores tradition, siger Helle Vandkilde.

lafa

Er det andet end løs snak?

Der afsættes ikke ekstra penge til de nye satsninger - globalisering, videnssamfund og kognition - og nuværende forskning vil ikke blive berørt. Så hvad er meningen? Dekanen håber, det vil ændre forskerkulturen

Mandag den 25. oktober var rektor gæst på mødet i Akademisk Råd. Han var

kommet for at høre, hvad Det Humanistiske Fakultet har valgt som sit fokusområde inden for forskning og uddannelse.

Men rektor kunne ikke love øremærkede midler til de nye fokusområder. Samtidig skal fakultetet fortsat passe nuværende forskning.

Så hvor skal det nye komme fra?

Mere socialt forskerliv

Dekan Bodil Due håber på, at fokusom-

råderne med tiden vil medføre en stille forandring af forskerkulturen på humaniora.

-Humanistisk forskning er ofte enkeltmandspræstationer. Det kan være meget svært især som ung forsker at finde ind i et forskningsmiljø, og nogle vælger forskerkarrieren fra, fordi de ikke ønsker det ind imellem ensomme liv som forsker. Det kender de ikke på samme måde på naturvidenskab, hvor forskerne som regel er knyttede sammen i kollektiver. Lidt af det samme håber jeg vil opstå

Scampix

'Videnssamfundet' er centralt for alle fag

Institutleder på Filosofi Morten Raffnsøe-Møller har talt varmt for, at fakultetet skal satse på emnet 'videnssamfundet'.

Hver gang regeringen eller Dansk Industri fremlægger en plan for fremtidens videnssamfund, handler det om flere ingeniører og it-nørder.

Men forestillingen om videnssamfundet hviler på et for ensidigt vidensbegreb, mener Morten Raffnsøe-Møller.

-Den ensidige politiske satsning på naturvidenskabelig viden svarer til, at man i industrisamfundet kun havde turdet satse på dampmaskinen. Havde man kun satset på damp, havde vi måske aldrig udviklet benzinmotoren, elektriciteten og computeren. På samme måde, når vi betragter 'viden' som samfundets nye produktivkraft. Viden er mange andre ting end teknisk-naturvidenskabelig viden, siger Morten Raffnsøe-Møller.

Han er en varm fortaler for, at fakultetet vælger 'videnssamfundet' som ét af tre fokusområder.

Han ser en opgave for humaniora i at formidle et mere bredt vidensbegreb end det teknisk-naturvidenskabelige. Også

kunst, litteratur, sprog, kultur og sociale adfærdsformer rummer forskellige former for viden, som i sig selv kan føre til nye systematiske indsigter, der i sidste ende kan være meget værdiskabende.

-Et eksempel er diskussionen om omsorg i sundhedspleje. Man kan se, at menneskelig omsorg bidrager positivt til helbredelse. Det eksisterer som en slags tavs viden. Men kan vi få evidens for det? Sandsynligvis kun ved at satse på et andet vidensbegreb end det traditionelle. Og færre sygedage, færre indlagte på sygehusene, bedre pleje er alt sammen med til at skabe værdi i samfundet, siger Morten Raffnsøe-Møller.

Han mener også, at stort set alle humanistiske fag har noget at byde på i forhold til videnssamfundet.

-Tag blot sprogfagene. Mon ikke de vil se en opgave i at finde ud af, hvad det betyder for vores viden, at engelsk bliver det dominerende sprog i Vesten og videnssamfundet. Hvad går tabt, når vi alle taler det samme sprog på tværs af kulturelle skel? Måske mister vi noget, som det ikke er ønskeligt, at vi mister, siger Morten Raffnsøe-Møller.

lafa

med de nye fokusområder, altså at flere forskere end i dag vil søge i samme retning, når de vælger forskningsprojekt, så de kan slå sig sammen og skabe et fælles forskningsmiljø, siger Bodil Due.

For Bodil Due er fokusområderne derfor andet end tom snak.

-Håbet er, at de nye forskningsområder vil stimulere og skabe synergi på tværs af fag og fakulteter. Men det skal gerne gro ud af forskningsmiljøerne, siger Bodil Due.

Benchmarking kommer

Fokusområderne vil formentlig også blive brugt til at måle fakultetets samlede forskningsindsats i forhold til andre universiteter.

-Der er ingen tvivl om, at vi i fremtiden vil blive målt på og vurderet i forhold til de satsningsområder, vi har udpeget. Jeg tror, det her bliver meget vigtigt for os i fremtiden. Det gælder om at vælge et område, hvor vi virkelig står stærkt, mener Bodil Due.

Det er endnu ikke klart, hvordan mi-

nisteriet rent teknisk vil måle universiteternes effektivitet, men det kunne fx være via citationsindeks eller antal publikationer inden for de valgte områder, fremhæver dekanen.

lafa

Se også resuméet fra mødet i Akademisk Råd 25. oktober 2004; "Rektor-ros til humanistiske ideer" på www.hum.au.dk/nyheder/2004/1029aruk.htm

Hjernen er oppe i tiden

Scampix

Kognition hedder et andet ord for hjerneforskning, som ikke blot handler om lægevidenskab, men også om humanistiske forskningsområder som kultur og kommunikation. Humaniora skal melde sig ind i hjerneforskningen, mener Andreas Roepstorff

Dine børns pædagoger taler om det, lærerne taler om det. Hjernen har taget styringen og alt er blevet "neuro". Neurale netværk, neuro-filosofi, neuro-pædagogik og sågar religionsvidenskab har kastet sig over hjernen for at finde svarene på de store spørgsmål.

Andreas Roepstorff fra Antropologi er selv én af neuro-nørderne, men han har samtidig blik for, at alt ikke kan reduceres til neuro-dit og dat.

-Hvis ikke tidens interesse for hjernen skal blive et tomt modeord, har vi brug for, at humanistisk forskning begynder at interessere sig for hjerneforskningen. For alt kan ikke reduceres til neurale netværk. Hjerneforskningen har behov for at blive suppleret af humanistisk forskning i fx kommunikation og kultur for at blive mere fuldstændt, siger Andreas Roepstorff, der også er halvtids ansat på Center for Funktionelt integrativt Neurovidenskab på Universitetshospitalet.

Behaviourisme?

Selv om fx pædagogikken er gået neuro, kan pædagogerne stadig ikke aflæse i hjernen, hvordan vi skal opdrage vores børn. Her må andre forskningsfelter træde til.

-Hjerneforskningen er i dag langt fra den behaviorisme, som mange af os kender som et skrækeksempel. Tværtimod er der også i de sundhedsvidenskabelige forskningsmiljøer et ønske om et tværvideenskabeligt samarbejde med bl.a. humanistisk forskning, siger Andreas Roepstorff.

Han mener, at hjerneforskningen lægger op til et bredt samarbejde

Humboldt på handelshøjskolen

Fra forskningsfrihed til faktura. En gruppe studerende har lavet deres egen **protestbevægelse** mod den nye universitetslov. De frygter, at universitetet kommer til at ligne handelshøjskolerne i jagten på at gøre kandidaterne mere egnede til erhvervslivet

-Humaniora bliver en kopi af handels-højskolerne, og vi risikerer dermed, at humaniora bliver en slags andenrangs handelsuddannelse.

Udsagnet kommer fra Linda Klitgaard, der studerer filosofi. Hun er én af initiativtagerne til protestbevægelsen Humboldt-bevægelsen.

Bevægelsen er startet af en gruppe filosofistuderende, men har ifølge Linda Klitgaard sympatisører på alle fag og fakulteter.

Efter bevægelsens eget udsagn kom der omkring 200 studerende til bevægelsens første demonstration i Århus, og bevægelsen planlægger flere aktiviteter.

Fattigt universitet

Gruppen er utilfredse med, at der er så meget fokus på beskæftigelse.

Især på humaniora.

-Vi får et fattigere universitet, hvis vi fortsætter med at fokusere så meget på anvendt forskning og kompetencer, der passer til kravene i erhvervslivet. Vi skal holde fast ved, at tager man en uddannelse i fx tysk, så er det ikke erhvervssprog, men tysk sprog, historie og kultur, man bliver uddannet i. Men vi ser en fare for, at det langsomt bliver til erhvervssprog, siger Linda Klitgaard.

Hun og bevægelsen mener, at universiteterne skyder sig selv i foden ved at erstatte kultur og historie med management og forretningsforståelse.

Humaniora som højteknologi?

mellem stort set alle fakulteter. Datalogerne og matematikerne ved noget om netværk, psykologerne ved noget om adfærd, religionsvidenskaben er begyndt at søge religionens udspring i hjernen, og lingvisterne har længe været på opdagelse i hjerneforskningen.

-Der ligger masser af muligheder i hjerneforskningen og de emner, som er relateret til den. Og jeg kender efterhånden til en del forskningsprojekter på fakultetet, som allerede arbejder med hjerneforskningen som forudsætning, siger Andreas Roepstorff.

Tendensen er allerede godt i gang mange steder i udlandet, fremhæver han.

lafa

Foto: Dansk Industri

Let's face the revolution, lød budskabet fra Dansk Industri - og humanisterne kan være med. Hardcore teknologi er ikke nok, når højteknologien skal fremme dansk eksport, skriver to semiotikstuderende som var med til årsmødet.

Globalisering og pick-the-winners: Hvordan passer humaniora ind i den globale konkurrencestrategi?

*Af Jacob Orquin og Jon Johansen
Semiotikstuderende og deltagere i Dansk
Industris årsmøde 28. september 2004*

Det var ikke just humaniora, der blev fremdraget som en mulig force i diskussionen af Danmarks fremtidige konkurrenceevne i det globale samfund på Dansk Industris årsmøde 28. september. I det omfang humanister blev nævnt, var det mest for at understøtte pointen om, at der er for mange som ikke direkte bidrager til velfærdssamfundets mulige overlevelse.

Helt i trit med regeringens højteknologifond og "pick the winners"-strategien blev bolden lagt op til bio-, nano- og informationsteknologien, som de videnskaber der kan bringe Danmark i økonomisk topform. Argumentationen hviler naturligvis på en række analyser, der alle peger på, at Danmark ikke bare vil komme ind, men allerede er inde, i en form for international arbejdsdeling, hvor lande som Danmark hovedsagelig baserer sin eksport, og dermed levestandard, på dyre kvalitetsprodukter, såkaldte up-market-produkter.

Denne produktion forudsætter et højt uddannelses- og forskningsniveau inden for især naturvidenskaberne, hvilket bl.a. er anledningen til den nye højteknologifond.

Svaret er ja

Hvor passer humaniora så ind i den globale konkurrencestrategi?

En af de vigtige pointer på Dansk Industris årsmøde var jo, at Danmark må satse på up-market-produktion, hvilket lægger op til en vidensøkonomi baseret på højteknologi. Derudover forventes det, at der stadig vil være brug for en lang række serviceerhverv med dertil knyttede professionsuddannelser såsom frisører, blikkenslagere, journalister etc.

Spørgsmålet er, hvor humanister vil placere sig i denne arbejdsdeling, og om de overhovedet skal bidrage med noget uden for universitetet.

Svaret er ja.

Humanister ikke bare kan, men er allerede beskæftiget i dele af up-market-produktionen. Som analyseret af bl.a. Hardt og Negri i deres omdiskuterede bog *Empire*, drejer en globaliseret økonomi sig ikke mindst om de immaterielle aspekter af produktionen.

Et område hvor netop humanistiske kompetencer som kommunikation, empati, intuition, og kreativitet burde være

..Fortsættes på næste side

-De bløde værdier har også værdi, selv om det måske ikke umiddelbart er det, der efterspørges i erhvervslivet, siger Linda Klitgaard.

Humboldt-bevægelsen planlægger et debatmøde sidst i november.

lafa

Flere oplysninger
om bevægelsen findes på
www.humboldt.dk

Stabil dumpeprocent

Det er ikke blevet nemmere at bestå eksamen

Hverken dumpeprocent eller karaktergennemsnit har ændret sig på Det Humanistiske Fakultet gennem de seneste fem år. Og de tal passer ikke med hypotesen om at universiteterne lader de studerende slippe nemmere gennem eksamen.

Tager man alle eksaminer over én kam, så er dumpeprocenten steget en anelse, fra 3,9% i 1999 til 4,2% i år. 4,0% dumper, hvis eksamen er bestået/ikke-bestået, mens 4,3 % dumper, hvis der gives karakter. For fem år siden var tallene hhv. 3,2% og 4,5%.

Uændret gennemsnit

Både i 1999 og 2004 gik de studerende op til godt 17.000 eksamener, og i omkring 10.000 tilfælde blev der givet karakter. Begge år er karaktergennemsnittet på 8,7 og i begge år får 2% karakteren 5. I 1999 fik 10,1% karakteren 6 eller 7. I 2004 er det kun 9,7% der fik 6 eller 7.

Dumpeprocent	1999	2004
Eksamener med bestået/ikke-bestået	3,2%	4,0%
Eksamener med karakter	4,5%	4,3%
Alle eksamener	3,9%	4,2%
Karaktergennemsnit	8,7	8,7
Antal eksamener	17.164	17.242

Taxameter-effekt

I Danmark får universiteterne bevilninger efter hvor mange studerende der består eksamen, og hver eneste eksamen tæller med. Systemet kaldes taxameter-princippet.

I en rundspørge, som Jyllands-Posten har foretaget blandt 1.100 undervisere på danske universiteter, mente knap halvdelen at taxameterstyringen havde sænket eksamenskravene.

slam

Der er angiveligt fortsat over 95% chance for at bestå, når man først har sat sig hen til eksamensbordet på Det Humanistiske Fakultet. Dumpeprocenten er uændret i løbet af de seneste fem år. Tallene omfatter alle store som små eksamener ved fakultetet, inklusive meritter, det pågældende år. Kun bedømte eksamener tæller med, dvs. ikke fravalgte eksamener eller hvis man bare er blevet væk fra det grønne bord ("udeblevet").

Fortsat fra forrige side

efterspurgt. Disse aspekter af højteknologi fik ikke meget opmærksomhed ved årsdagen, men med hyldest af selskaber som B&O og LEGO står det klart, at hardcore teknologi alene ikke er nok. Historier, oplevelser og affekter er altså ganske væsentlige, for hvordan og til hvad teknologi skal bruges.

Brug for humanister

Som vist i undersøgelsen "Humanister i erhvervslivet" fra februar 2004 er det faktisk sådanne kompetencer, der bringer de fleste humanister i kontakt med erhvervslivet. At disse kompetencer skulle indgå i f.eks. up-market-produktionen, er dog stadig utænkeligt for mange.

Det hænger formentlig sammen med en opfattelse af, at mens naturvidenskab bliver til teknologi, bliver humaniora i bedste fald til mere humaniora.

Men heldigvis er succeshistorier, som

de ovenstående, med til at ændre ved denne opfattelse, og i stedet skabe en gensidig forståelse mellem erhvervsliv og humaniora. Sidstnævnte skal dog arbejde videre med at definere, nuancere og profilere sig selv som andet og mere end denne mystiske abstrakte sky kaldet humaniora, hvilket også kræver at man aktivt søger indsigt i erhvervslivets vilkår, dynamikker og muligheder.

Hårdere bløde kompetencer

Dansk Industris årsmøde var startskuddet til en større kampagne, som skal skabe opmærksomhed om de globale udfordringer, specielt med henblik på at kunne handle rettidigt.

Der er brug for godt købmandskab, kreativitet og viden, og selvom sidstnævnte faktor ofte kaldes højteknologi, skal man som sagt ikke være blind for vigtigheden af de bløde kompetencer samt tværfagligt samarbejde generelt.

Rapporten "Humanister i erhvervslivet"
www.hum.au.dk/fak/erhvervsvejledning/jobhum/humanister_i_erhvervslivet_2004.pdf

Højteknologifonden
www.videnskabsministeriet.dk/cgi-bin/doc-show.cgi?doc_id=207550&doc_type=35&leftmenu=NYHEDER

Dansk Industris årsmøde 2004:
www.di.dk/custom/page.asp?page=DOC&objno=188272

Om globalisering, se også
Dansk Industri: Danmarks globale udfordring (2004)
Michael Hardt & Antonio Negri: Empire (2000) Harvard University Press

Professorer uden løn

I oktober tiltrådte tre nye professorer ved fakultetet, alle uden at få løn for det. Ordningen kaldes **adjungeret professor** og æren bærer lønnen i sig selv.

En måde for forskerne og de studerende at skabe et bedre netværk til andre forskningsmiljøer, og samtidig at styrke forskning og uddannelsen på særlige felter.

Sådan beskriver professor Else Roesdahl fra Middelalderarkæologi gevinsten ved at have fået London-professor James Graham-Campbell som adjungeret professor ved faget Middelalderarkæologi.

-Vi får bedre kontakter og et bredere kendskab til forskermiljøer i udlandet. Graham-Campbell kender de britiske og irske forskningsmiljøer bedre end os, så det er en stor fordel, at vi nu også kan trække på ham. Samtidig bidrager han med sin egen forskning, siger Else Roesdahl.

Fredag den 22. oktober tiltrådte tre nye adjungerede professorer på fakultetet. Ud over James Graham-Campbell på Middelalderarkæologi

Hans Edward Nørregaard-Nielsen

tiltrådte også professor fra Christian-Albrechts-Universität i Kiel Claus von Carnap-Bornheim på Forhistorisk Arkæologi, og endelig blev kunsthistoriker og forfatter Hans Edward Nørregaard-Nielsen adjungeret på Kunsthistorie.

En æressag

For professorerne er det mest en æressag og en lejlighed til at indgå i andre miljøer.

James Graham-Campbell føler en særlig tilknytning til Moesgård, fordi han som ung specialestuderende for 35 år siden i en periode opholdt sig på Middelalderarkæologi for at forske i vikingetidens forbindelser mellem England og Skandinavien.

Siden er han jævnligt vendt tilbage for at holde forelæsninger og deltage i konferencer, og det vil han gerne gøre noget oftere.

-Min nye tilknytning til Middelalderarkæologi på Moesgård er en kærkommen mulighed for at bekræfte disse efterhånden lange akademiske bånd mellem Aarhus Universitet og University College London inden for vikingetidsforskningen, skriver Graham-Campbell i en mail til HUMavisen.

Tilbage til katederet

Det samme gælder i nogen grad kunsthistoriker og formand for Ny Carlsberg Fondets direktion Hans Edvard Nørregaard-Nielsen. Han har en datter i smilets by og har altid holdt af at komme på Aarhus Universitet.

-Jeg kan godt lide at være i en undervisningssituation. Og at komme tilbage til kunsthistorien er for mig som at vende hjem til den fædrene gård. Jeg har planer om at arrangere nogle ekskursioner – nu er min store lidenskab jo danske historiske monumenter – så vi kan komme ud og se og røre ved monumenterne. Og det vil jeg se, om ikke jeg kan finde nogle penge til, siger Hans Edvard Nørregaard-Nielsen.

Ekskursionerne vil både være for undervisere og studerende.

Og Hans Edvard Nørregaard-Nielsen føler stadig, at han kan have en mission.

-Jeg har jo også nogle ideer om, hvordan man gør for at formidle kunsthistorien. Og det glæder jeg mig til at vise lidt af på Kunsthistorie i Århus, siger Hans Edvard Nørregaard-Nielsen.

lafa

Claus von Carnap-Bornheim

James Graham-Campbell

Der er krop i chat

Webchat har udviklet sit helt eget skriftsprog, som inddrager kropssprog. Ph.d. i Nordisk Tina Thode Hougaard har undersøgt det nye sprog.

–Du er for dum.

En fornærmelse på skrift, men et kærligt kompliment, hvis sætningen fremføres af kæresten med et stort smil over en flaske rødvin.

Der er gennem de senere år opstået et helt nyt sprog på internettet, som kombinerer skrift- og kropssprog, mener en nyslået ph.d. i nordisk.

Tina Thode Hougaard har gennem et års tid systematisk undersøgt chatrummene Andre Unge og Andre Seniorer på Opasia.dk.

–Mange bruger nettet til at knytte nye sociale forbindelser. Vi vil gerne lære andre at kende, når vi går på nettet for at chatte. Men vi er nødt til at finde en måde at kompensere for den fysiske afstand på, siger ph.d. Tina Thode Hougaard fra Nordisk.

Man kan slippe af sted med at sige meget, hvis man står ansigt til ansigt og bruger sit kropssprog sympatisk. Omvendt kan man komme meget galt af sted, hvis man i breve eller mails forsøger at være ironisk og morsom. Fraværet af mimik gør det svært for modtageren at afkode ironien.

Krop på sproget

Derfor er det vanskeligt at knytte sociale forbindelser gennem skriftsproget. Der mangler krop og fysisk nærvær. Skriftsproget formidler ikke et helt billede af dem, vi chatter med.

–Derfor har chatterne udviklet en måde at inddrage kropsmimik på. Fx hvis man skriver "Er der nogen, der vil chatte med mig?", sætter man et "Rødmer" bagefter i parentes for at vise sin forlegenhed ved spørgsmålet. Jeg kalder det regibemærkninger, siger Tina Thode Hougaard.

Det kan også være regibemærkninger som "smiler", "gaaab", "banker i bordet", "rækker tunge" osv. Alle udtryk, som giver sætningerne en bestemt mening, fx en ironisk mening.

Chatterne bruger også andre kneb til at inddrage mimik. DU ER FOR DUM med

Tina Thode Hougaard er blevet ph.d. med en afhandling om chat-sprog på nettet

store bogstaver er meget vanskelig at misforstå. Skriver nogen "Gaaaaab" eller "...en laaaang film" er man heller ikke i tvivl om meningen.

Dygtige chattere får mest respons

Ligesom med andet sprog får dem, der mestrer chatsproget også mest respons.

–De dygtige får rigtig meget respons. De er dygtige til at iscenesætte sig selv, og de sender samtidig et stærkt signal om, at de er gode til at begå sig socialt. Og det kan lige så godt være ham på 50, som hende på 20, der er god til det. Sproget er ikke specielt et ungdomssprog, siger Tina Thode Hougaard.

Hun er derfor ikke bange for, at det nye chatsprog vil ødelægge det gamle skriftsprog.

–Som jeg ser det, er det blot et nyt sprog, som nogle er dygtige til. Det kan næsten ligne en form for leg med sproget. Men chatterne tager det ikke med over i de danske stile i skolen eller med på arbejde. De lader det blive på chat-niveau, siger Tina Thode Hougaard.

lafa

De chattere, som får mest respons, er dem, som er dygtige til at iscenesætte sig selv ved hjælp af et opfindsomt chat-sprog. Det er leg med sproget, siger Tina Thode Hougaard.
Foto: lafa

Hvert femte barn var uægte

Mellem 1835 og 1880 blev hvert femte barn i Nordjylland **født uden for ægteskab**. Historiker Agnete Birger Madsen satte sig for at finde en forklaring. Det kom der en ph.d.-grad ud af

Ane Marie Andersdatter var til sommermarked i Hjørring 17. juli 1877. Den lokale avis skrev om markedet "at folk strømmede ned til forsamlingsbygningen, hvor der var dans ved højlys dag".

Der var amoriner i luften.

Ane Marie dansede mest med Jens Chr. Petersen. Otte måneder senere fødte hun en lille pige, men Jens Chr. nægtede at være far til barnet.

Sådan gik det ofte...

Men ofte var det tjenestepiger og husholdersker, det gik ud over:

Den 61-årige gårdmand Christen Jensen var en af de virkeligt aktive. Først gjorde han tjenestepigen gravid og blev skilt fra konen. Derpå gjorde han tre husholdersker gravide i en periode på fem år, og hver gang smed Christen Jensen dem ud.

Hvert femte barn, der blev født i det lille skt. Hans Sogn ved Hjørring i tiden 1835-1880, var født uden for ægteskab.

-Det var hovedsageligt et fattigdomsproblem. Der er en klar tendens til, at når en kvinde først var blevet enlig mor første gang, så blev hun det flere gange. Hun kunne udnyttes, fordi hun var enlig forsørger. At blive husholderske

for en enlig gårdmand var ofte en måde at undgå fattighuset på, hvis man var enlig mor, men med gerningen fulgte ofte seksuelle forpligtelser og

Agnete Madsens forskning tyder på, at nogle fattighuse på landet i 1800-tallet fungerede som horehuse. Ofte havde kvinderne ikke noget andet valg

flere uægte børn. Men husbond kunne til hver en tid opsigse ansættelsen. Ofte havde de enlige mødre ikke noget valg, siger Agnete Birger Madsen.

Også kvindelige daglejere og gårdpiger var udsatte – især hvis de tjente på den store gård Aastrup i det nordjyske sogn.

-Forholdet mellem karle og piger på de store hovedgårde var løssluppet. Jo større gårdene var, jo større var risikoen for at blive gravid. En af kilderne fortæller, at en pige på gården ofte listede ind på et karlekammer hver nat. Og den slags fik man altså børn af dengang, siger Agnete Birger.

Hun vil derfor ikke gøre alle de enlige mødre til ofre for brutale gårdmænd og karle. Ofte var kvinderne selv med på spøgen.

Det var heller ikke altid lige nemt at være tilflytter. De såkaldte "indsiddersker" var tilflyttere, der var kommet til sognet for at få arbejde som gårdpiger, syersker eller tjenestepiger. Som regel var de flyttet fra deres eget sogn, fordi de ikke længere havde deres forældre og nu søgte arbejde et andet sted.

De var sårbare, fordi de ikke havde nogen at vende hjem til. I nogle tilfælde endte de i skjult prostitution.

-De tre søstre og indsiddersker Ane, Karen og Mette Kirstine Andersdatter endte alle tre i et fattighus i sognet. De fik tilsammen ti uægte børn, og de blev ved med at føde børn, selv om de boede uden mænd i fattighuset. Jeg har ikke konkluderet det, men jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at fattighusene i flere

tilfælde fungerede som bordeller. De var alle hårdt ramt af syfilis og otte af børnene døde i det første leveår, flere af dem fordi de var smittet af syfilis ved fødslen, siger Agnete Birger Madsen.

For at finde en forklaring på det høje antal uægte børn i det nordjyske sogn, har Agnete Birger Madsen også undersøgt Jandrup Sogn ved Varde i Sønderjylland.

Her er tendensen stik modsat, selv om sognene i størrelse og sammensætning ligner hinanden. Her er det i gennemsnit kun to procent af de nyfødte, som er født uden for ægteskab.

-Der har været færre omvandrende daglejere og tjenestepiger i Jandrup Sogn. Samtidig er jorden federe, og der er flere små gårde, som kun havde få ansatte. I Nordjylland er det især de store hovedgårde, som tiltrækker de fattige, og det er netop på disse gårde, hvor der er mange karle og piger, at forholdene mellem de ansatte er mere løssluppet, og hvor der derfor fødes mange uægte børn. Det er nok den primære årsag til forskellen, siger Agnete Birger Madsen.

lafa

Agnete Birger Madsen har fået sin ph.d. antaget ved Historie, men har skrevet den uden vejleder og uden om den traditionelle ph.d.-uddannelse. Hun er uddannet historiker fra AU i 1979 og har bl.a. arbejdet som jobvejleder for kommunen. Hun er tilknyttet Kvindemuseet, hvor hun har arrangeret en udstilling om uægte børn.

Da Madsen mødte Højholt

Mange forskere ville give deres højre arm for en times samtale med deres store interesse, hvad enten det er Shakespeare, Aristoteles eller James Joyce. Lektor Carsten Madsen havde det privilegium at være **personlig ven** gennem tyve år med sit forskningsemne: Forfatteren Per Højholt

Forfatteren, Gitte-monologernes far, entertaineren og stand up-komikeren før alle andre blev det, Per Højholt, døde fredag den 15. oktober i en beskyttet lejlighed i Silkeborg.

Gennem 20 år har lektor fra Nordisk Carsten Madsen kendt ham, forsket i hans forfatterskab og drøftet hans nye tekster med ham. I ugerne efter var det nekrologernes tid og tid til at gøre status over et fænomen i dansk forfatterhistorie.

-Det er ubetinget den største danske forfatter i det 20. århundrede, mener Carsten Madsen, der 12. november forsvarede sin doktordisputats om Højholt.

I Højholts jeep

Carsten Madsen var kun en grøn litteraturstuderende i 1984, da han første gang var med ude til én af Højholts optrædener.

-Jeg fik godkendt at skrive en opgave om den anti-litterære institution Per Højholt. Højholts tema var jo netop at provokere, gøre op med forfatter-rollen, og derfor måtte jeg ud og studere hans live optræden, fortæller Carsten Madsen.

Højholt var med på ideen, og ofte kørte studenten og anti-forfatteren sammen i Højholts jeep, når han skulle på ud på optræden. Det var én af grundene til, at Carsten Madsen valgte en forskerkarriere.

-Han pustede balloner op med en fodpumpe, samtidig med at han læste digte op. Og jeg optog det på bånd. Efter Gitte-monologerne udviklede han sig til en

Per Højholt er det 20. århundredes største danske forfatter, mener Carsten Madsen, der fremover vil kunne kalde sig dr.phil.

noget af en entertainer. Min kone, som er fra USA, mente meget rammende, at han var stand up komedian, siger Carsten Madsen.

Folk fniste

Højholt var en til tider folkekær og meget jysk kunstner. Hans optræden var altid fuld af sjov og ballade.

-Han opdagede ret tidligt, at folk begyndte at fnise, når han læste op på sin specielle facon. Hans optrædener udviklede sig til en slags eksperimenter med det, han kaldte sin latter-filosofi. Han mente, at latter indeholder en slags skjult erkendelse, noget vi ikke kan udtrykke med ord, men som alligevel kalder på en reaktion. Og det er så det, der får os til at overgive os til de her spastiske sammentrækninger af musklerne i mellemgulvet, når vi får bestemte erkendelser, forklarer Carsten Madsen.

Det samme gjaldt nogle af hans udgivelser. Højholt forsøgte bl.a. at få landets isenkræmmere til at sælge én af sine digtsamlinger, fordi den var trykt på gennemsigtig plastik og derfor ifølge Højholt egnede sig vældig godt til at tage med i bad. Men isenkræmmerne bed ikke på ideen til Højholts store undren.

International anerkendelse på vej

Selv om Højholt var meget jysk, er han alligevel oversat til flere sprog. Han er anerkendt i det meste af Skandinavien, og anerkendelsen vil langsomt komme fra resten af Europa, mener Carsten Madsen.

-Suddeutsche Zeitung havde en nekrolog i forbindelse med hans død, hvor han fik stor anerkendelse. Det er meget vanskeligt at oversætte Højholt, men jeg tror, at han langsomt vil vinde anerkendelse i udlandet, siger Carsten Madsen.

Men er det ikke et problem at have været pot og pande med sit forsknings-emne?

Carsten Madsen mener det ikke.

-Humanistisk forskning er jo ikke naturvidenskab. Jeg ved ikke, om jeg har et klart svar, men jeg kan ikke se andet end, at det har været et privilegium for mig som forsker at kunne komme så tæt på både personen og forfatteren Højholt, siger Carsten Madsen.

lafa

Carsten Madsens disputats "Poesi, tanke & natur - Per Højholts filosofi og digtning" er udgivet på forlaget Klim

Navne

Adjungerede professorer

Nordisk

Hans Edvard Nørregård-Nielsen

Middelalderarkæologi

James Graham-Campell

Forhistorisk Arkæologi

Claus von Carnap-Bornheim

Ansættelser og fratrædelser

Antropologi, Arkæologi og Lingvistik

Paula Andersson, studieadjunkt,
1.9.2004-31.8.2006

Informations- og Medievidenskab

Rune Dalsgaard, forskningsassistent,
fratræder 31.10.2004

Sprog, Litteratur og Kultur

Marianne Pade, professor, 16.8.2004-
15.8.2009, eksternt finansieret

Fakultetssekretariatet

Lars Fahrenndorff, fuldmægtig, fratræder
30.11.04.

Ph.d.-graden

Agnete Birger Madsen (Institut for Historie og Områdestudier) : Levevilkår for ugifte mødre og uægte børn på landet i 1800-tallets Danmark – belyst ud fra en undersøgelse af uægte børn og deres mødre i to jyske landsogne ca. 1835-1880.

Sine Agergaard (Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik): At videreføre traditionerne. En etnografisk komparativ analyse af to danske idrætsuddannelser for folkelige ledere og elitetrænere.

Tobias Garde Hagens (Institut for Filosofi og Idéhistorie): At forsage det umenneskelige. Th. W. Adornos moralfilosofi.

Gunhild Øeby Nielsen (Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik): Magt og mentalitet, kontinuitet og brud i tiden for religions- og kulturskiftet ca. 950-1200 belyst ud fra runesten og deres fundforhold.

Tina Thode Hougaard (Nordisk Institut): Nærmest en leg. En undersøgelse af sprog og interaktion i dansk webchat.

Lone Sarauw (Institut for Historie og Områdestudier): Together We Part. Collective Memory, Political Culture, and the Break-Up of Czechoslovakia.

Moesgård Museum

Helsingørtapetet

På Helsingørtapetet fortæller en gruppe flygtninge- og indvandrerkvinder fra Helsingør om livet i deres hjemlande, om krige og konflikter, der drev mange af dem på flugt, og om mødet med Danmark og danskerne.

I alt 37 kvinder fra landene Bosnien, Kosovo, Serbien, Palæstina, Libanon, Tyrkiet, Sri Lanka, Somalia, Irak, Pakistan, Iran og Brasilien har været med til at fremstille det 31 meter lange, broderede vægtæppe, som er inspireret af det berømte Bayeuxtapet fra Frankrig og Pilgrimstapetet i Värmland. Kvinderne har brugt 50.000 timer og broderet omkring

én million sting på hele tapetet, der er et bevægende og stærkt værk.

Fugleperspektiv

Særudstillingen Fortiden i fugleperspektiv, se omtalen i forrige HUMavis, løber ligesom udstillingen om Helsingørtapetet frem til 27. februar næste år, og så byder Moesgård naturligvis hele tiden på sidste års nyopstillinger af Grauballemanden – og den magiske mose og Illerup Ådal – fjendens ansigt foruden den permanente udstilling om Danmarks oldtid.

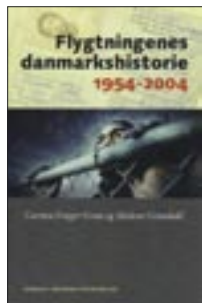
Udsnit af
Helsingørtapetet

Et billede der virker

Mon ikke alle kender billedet af drengen på omkring otte år der med en sixpence over ansigtets angst rækker hænderne i vejret, han står lidt til højre for en større gruppe forskræmte mennesker på vej ud af et hus, og bag ham det værste: En flok kølige SS'ere med geværer. Billedet er fra Anden Verdenskrigs Warschawaghetto, og det er så stærkt at det har inspireret kunstnere og ophidset holocaust-fornægttere. Derudover har det nu fået Richard Raskin til at kortlægge dets baggrund og virkningshistorie.

Richard Raskin: A Child at Gunpoint. A Case Study in the Life of a Photo. 192 sider, ill. 248 kr. Aarhus Universitetsforlag. September 2004

48 år gør en verden til forskel

Når noget er historisk, er det typisk også ude af syne og sind. Sådan er det ikke med emnet for denne historiske fremstilling: flygtninge i Danmark. Danmarks flygtninge står snarere højere på dagsordenen nu end nogensinde tidligere idet de (læs: diskussionen af dem) har vendt op og ned på meget, ikke mindst tonen i den politiske diskurs. Men Danmarks flygtninge er altså også historie: Det er 48 år siden at den første flygtning, ungarenen Károly Kovács, ankom – og blev modtaget som en popstjerne.

Carsten Fenger-Grøn og Malene Grøndahl: Flygtningenes danmarkshistorie. 424 sider, ill. 348 kr. Aarhus Universitetsforlag. September 2004

Et historisk tillykke

En århusiansk kæmpe, Historisk Afdeling, fylder 75! I den anledning har to af stedets medarbejdere vendt det professionelle blik indad og har kastet sig ud i en analyse af Histories historie. Undervejs er små, anekdotiske historier poppet op ved siden af den store, den der strækker sig tilbage til professor Erik Arup hvis forelæsninger annonceredes i Aarhus Stiftstidende, over studenteroprør og 70er-marxisme og frem til nutidens prosaiske virkelighed der præges af strukturændringer.

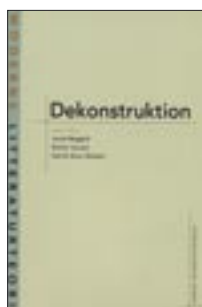
Erik Christiansen og Claus Møller Jørgensen: Historiefaget på Aarhus Universitet 75 år. 348 sider, ill. 298 kr. Aarhus Universitetsforlag. September 2004

Narratologiske grundsten

Professorer slutter op bag Nobelprisens førstemand, Horace Engdahl, i begejstringen over den nye serie *Moderne Litteraturteori*. I dette nummer præsenterer to århusianske forskertalenter begrebet 'narratologi' som for længst er flydt ud over litteraturens diger. Narratologi er læren om fortællingers forløb, struktur og udsigelse, og begrebet har fundet anvendelse lige fra snævre akademiske kredse til hvermandsfloskler om livet. Nummeret rummer oversættelser af feltets klassikere samt en introduktion.

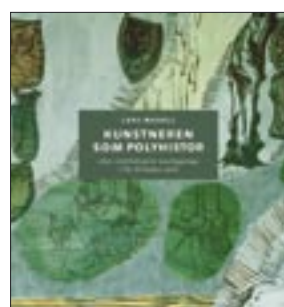
Stefan Iversen og Henrik Skov Nielsen (red.): Narratologi – Moderne Litteraturteori 1. 204 sider. 198 kr. Aarhus Universitetsforlag.

Derrida er pensum

Dét man kaldes en anstændig gestus: Derrida er netop død, og her kommer en introduktion til Derridas største bidrag til humanistisk videnskab: dekonstruktionen. Derrida lagde først og fremmest grunden for dekonstruktionens opløsning af ethvert grundlag, og det er derfor ret og rimeligt at hans tekster ledsages af tekster af elever som Paul de Man og J. Hillis Miller. Selv om dekonstruktionens glade dage synes talte, er dens fundamentale kritik stadig vigtig såvel som lokalt anvendelig.

Jacob Bøggild, Stefan Iversen og Henrik Skov Nielsen (red.): Dekonstruktion – Moderne Litteraturteori 2. 236 sider. 198 kr. Aarhus Universitetsforlag. September 2004

Fra Goethe til Kirkeby

Ifølge idéhistorikeren Lars Morell går der en lige linje fra Goethes syntese mellem kunst og videnskab til danske Per Kirkeby. Kirkeby afskrev sig nemlig allerede i 1964 muligheden for at skabe kunst uden intellektuel overbygning, og går man hans værker efter, dukker der allehånde dialoger med videnskaben op. Da Kirkeby er uddannet geolog, er dia-logerne primært naturvidenskabelige, men hans malerier, skulpturer, film etc. indbyder også til møder med fx arkæologi, sprog og kosmologi.

Lars Morell: Kunstneren som polyhistor. "Den intellektuelle overbygning" i Per Kirkebys værk. 294 sider, ill. 348 kr. Aarhus Universitetsforlag. September 2004

Litteraturen danser digitalt

Efter en årrække med satsninger på internetbaseret eller digital litteratur synes litteraturen at være faldet til ro i sin vante papirform. Internettet byder dog stadig litteraturen op til udfordrende dans, og ser man på gevinsterne fra lignende danse med andre medier, bliver det klart at litteraturen bør acceptere inklinationen. Tænk på filmens rolle i fx Raymond Chandlers og Bret Easton Elliss' forfatterskaber. Søren Pold forklarer dansenes muligheder og lancerer et medierealistisk litteratursyn.

Søren Pold: *Ex Libris. Medierealistisk litteratur, Paris, Los Angeles & Cyberspace*. 394 sider, ill. 275 kr. Syddansk Universitetsforlag. Oktober 2004

En køn redelighed!

Kønsforskningen er over os, den er kommet fra alle trends' arnested hinsides Atlanten. Den er nogle steder landet som en plage af bibelske dimensioner, med ensidigt fokus på køn selv hvor der intet køn er, men i historiefaget ser den ud til at nytte: Et kønsperspektiv på historisk kildemateriale afslører nyt, for kønnet har altid spillet en rolle for indretningen af samfund og for kulturel selvforståelse. I denne antologi gives der bud på hvordan historien kan analyseres som en køn redelighed.

Agnes S. Arnórsdóttir og Jens A. Krasilnikoff (red.): *Køn i historien*. 159 sider. 198 kr. Aarhus Universitetsforlag. Oktober 2004

Omtaler af bøger og tidsskrifter er skrevet af David Graff, hvor intet andet er nævnt

Tidsskrifter

Middelalder passage

Middelalderen er en mosaik af forskelligheder, og det bliver spejlet i *Passages* temanummer, der handler om periodiseringsproblematik, den arabiske overlevering, æstetikken, filosofien og mystikken, Dante, Faust og romantikkens middelalderreception og de tværfaglige vilkår for omgangen med perioden.

Katja Brøgger Jensen (red.): *Middelalder. Passage 51*. November 2004. Afdeling for Litteraturhistorie.

Musikkens rolle i menneskets evolution

Journal of Music and Meaning er et online-tidsskrift der dækker den nyeste forskning i musik.

Den nye udgave, JMM2, indeholder artikler om musikkens rolle i menneskets evolution, om forholdet mellem musik og retorik og om musikalsk betydningsdannelse i støj. En håndfuld forskningsrapporter, anmeldelser og kommentarer beskæftiger sig med lydinstallationer, intermedialitet mellem musik og litteratur/lyrik og de seneste udgivelser indenfor forskning i musik og betydning. *JMM: the Journal of Music and Meaning*. JMM2. Redigeret af Cynthia M. Grund (SDU), Kasper Eskelund (AU), Jens Hjortkjær (KU), Ulrik Schmidt (KU) og Mikael Aktor (SDU). Oktober 2004. www.musicandmeaning.net

Kasper Eskelund

Ingen pletter på Borges

Numrene 17 og 18 af *Variaciones Borges* kortlægger med hele 27 artikler Borges' forfatterskab, hvori der eftersøges slægtskaber med humanistiske kendisser som Wittgenstein, Dante, Barbusse, Dickens og Schopenhauer, ligesom forfatterskabet lægger ryg til adskillige teoretiske indfald med inspiration fra fx Bakhtin. Tidsskriftet lever bestemt op til målsætningen: at nå "beyond the pure exegeses of Borges' writings".

Variaciones Borges nr. 17 og 18. 262 hhv. 266 sider. 250 kr. per stk. The J. L. Borges Center for Studies and Documentation, Aarhus Universitet. 2004

Ekspirimerter udvikler teatret

I det engelsksprogede tidsskrift *PERIPETI* fra Dramaturgi behandles behovet for teaterlaboratorier, dvs. rum for eksperimenter med skuespil der ikke tager hensyn til daglige forestillinger, budget og pligter. Et frirum hvor dramaturgiens grænser afsøges. Rammen for artikelskribenterne er spørgsmålet om hvad sådanne laboratorier nytter, og blandt bi-dragyderne finder man fx Odin Teatrets leder Eugenio Barba. Meget passende, egentlig, da nummerets anledning var dette teaters 40 års jubilæum.

PERIPETI. Tidsskrift for dramaturgiske studier 2 – 2004: Why a Theatre Laboratory? 90 sider. Dramaturgi, Aarhus Universitet. 2004

Magtmænd og kønne kvinder

Er kvinder blevet mere kønsfikserede end mænd!? Det ser sådan ud hvis man dømmer ud fra det nyeste nummer af *Kontur*. Her omhandler 5 ud af 7 artikler nemlig netop køn, og artiklerne er alle skrevet af kvinder. Fx viser Ditte Sara Andersen at Kinas erklærede ligestillingspolitik undermineres af reklamerne kvindebilleder (er det anderledes i Danmark, fristes man til at spørge?). Artiklerne påviser en sandhed der desværre er gammeltkendt: at kvinder trods mændenes løfter ikke får fodfæste.

Kontur – Tidsskrift for Kulturstudier nr. 9. 94 sider. Gratis på <http://www.hum.au.dk/cek/kontur>. Historie og Områdestudier, Aarhus Universitet. 2004

EU mod nye mål

I den forgangne sommer har krig og terror overskygget alt på den politiske verdensscene. På afstand af nyhedshungerens blodige billeder arbejder politikere dog stadig konstruktivt, fx med spørgsmålet om Tyrkiets optagelse i EU. Det spørgsmål tages op i denne udgave af Jean Monnet Centerets nyhedsbrev hvor såvel historiske som den aktuelle, mulige udvidelse analyseres. Det historiske hovednummer er en undersøgelse af europapolitiske forskelle mellem de franske præsidenter de Gaulle og Pompidou.

Nyhedsbrev nr. 19 fra Jean Monnet Center. 40 sider. <http://www.jmc.au.dk>. Historie, Aarhus Universitet. September 2004

Græske seere og romerske fascister

I årets første Agora er der mere end ældgamle og smukke græske vaser på programmet: Chresteria Jakobsen forklarer fx de græske myters seere der sædvanligvis fremstilles som blinde (!), og Giuseppe Torresin springer fra Antikken og næsten op til nutiden med sin undersøgelse af fascisternes mytologiske brug af Rom. Arkæologiske feinschmeckere går heller ikke forgæves idet Birgitte Prahlf tager fat på et emne der ifølge redaktionen er "alt for underbelyst", nemlig figurdekorerede loftskassetter.

Agora nr. 1, 2004. 50 sider. Klassisk Arkæologi og Klassisk Filologi, AU. agora@hum.au.dk. 2004

Backpacker på vej i kirke?

Så er her lige serien: guider i hæfteform til kirker fra forlaget Hikuin. Stilen er ikke ulig de velkendte rejsehåndbøger, blot er rejsens mål begrænset til en kirke per hæfte, denne gang Skiholme Kirke, ligesom der lægges mere vægt på historie og udsmykning end på billige spise- og sovsteder. Men skulle du komme i bekneb, kan det da være at præsten har en ledig alkove eller kan give dig et tip om en hyggelig kro i nærheden. Og har du glemt hæftet, kan du købe et nyt i kirken. Smart.

Jens B. Skriver: Vejledning til danske kirker 2 – Skiholme Kirke. Forlaget Hikuin (www.hikuin.dk). 24 sider. 20 kr. inkl. moms og forsendelse. September 2004

Sekularisering er ikke barneleg

Scene 1: Ole til Peter: "Svækling!". Peter: "Du er bare dum, ha!". Scene 2: Islam til Vesten: "Svækling!". Vesten: "Jeg er bare sekulariseret, ha!". Ifølge det nyeste nummer af tidsskriftet *Den jyske Historiker* anvendes sekulariseringsbegrebet i dag på nogenlunde denne facon – ureflektet eller ligegodt selvbesmykkende. Den går ikke, og derfor er begrebet sat under historikernes lup. Her opløser det sig i sekulariseringsprocesser med relation til det komplekse forhold mellem stat, kirke og tro.

Den jyske Historiker nr. 105: Mellem religion og oplysning – Sekularisering af 1700-tallets politiske og kulturelle univers. 156 sider. 140 kr. Oktober 2004

Kærlighed gør teologi til humanvidenskab

Teologisk Fakultet berigede sidste år for første gang sig selv og os andre med et årsskrift. Nu er dette års udgave kommet, og det er udformet som en række lettilgængelige artikler om emner der har præget året på fakultetet. Et emne som prodekan Troels Nørager tager op, er kærlighed. Kærlighed synes at være blevet religion, skriver han, men dog ikke det hvorpå alt hviler. For med teologien kan man forstå kærlighed som Guds gave, og det gør teologien til en human videnskab, anfører Troels Nørager.

Årsskrift 2004 fra Det Teologiske Fakultet, Aarhus Universitet. 90 sider. Det Teologiske Fakultet, Aarhus Universitet. 2004

Lego lig Humaniora?

Magasinet *Humaniora* nr. 3, 2004, lader en uhørt sammenligning dæmre hos undertegnede: Humaniora er ligesom Lego! Såvel Lego som Humaniora må droppe udenomsværkerne og fokusere på kerneprodukterne for at klare sig. Begge kæmper med samfundets luner, har færre købere og aner fallitten forude. Og det uanset at begge skaber de uundværlige byggeklodser som helheder gøres af – helheder som velfærd, sprog, borgvolde og høje tårne. Vælg selv hvilke Humaniora står for, og hvilke Lego kan regne for sine.

Magasinet Humaniora nr. 3, 2004: *Humanioras nye udfordringer*. Statens Humanistiske Forskningsråd. 40 sider. 150 kr. September 2004

Delfinen – den frække fætter

*HUM*avisen har en fætter, en ung, sej og ubekymret en, der er smart med de smarte, kævler bajere i baren og griner af film med ninjalebber. Fætteren hedder *Delfinen*, og end ikke oktobers gråvejrr kunne tørre tandpastasmilet af forsidens sædvanlige *prettyface*. Klart nok, hun har jo vundet OL-bronze og læser medicin på Aarhus Universitet. Fik du sammenhængen? Hvad rør sig ellers blandt de unge? Jo, rygten siger at studerende lever for fedt, men heldigvis går nogle af dem i kloster. Siger fætteren.

Delfinen, oktober 2004. Studenterrådet ved Aarhus Universitet. 32 sider. Gratis. Oktober 2004

Sindets og sjælens udgravninger

CfKNYT præsenterer denne gang tre efterårs- og vinterarrangementer: Konferencen *Excavating the Mind* hvis deltagere i oktober tog spadestik i menneskets kognition for at forstå den i lyset af materiel kultur, et november-seminar om selvfremsstilling med bud på den kulturelle betydning af at sætte billeder på selvpfattelse, og endelig decembers konference om dannelse og uddannelse i idræt. CfKNYT rummer dertil bl.a. en lang publikationsliste og Filosofisk Forenings efterårsprogram.

CfKNYT 48. 70 sider. Center for Kulturforskning, Aarhus Universitet. September 2004

Dramaturger kan fortælle historier

Som følge af dekretet oppefra har fakultetets fag i de senere år revurderet fagligheden. På Dramaturgi har dekretet medført en bred diskussion, ligesom en faglig dag blev arrangeret sidste efterår. Om det handler årsberetningen fra Dramaturgi. Her formidles fx den erfaring at dramaturger skaffer sig arbejde ved at kunne fortælle historier. Det er Krøniken-forfatteren Hanna Lundblad et eminent eksempel på, og hun giver som en af tre dramaturger sit bud på hvad dramaturgiske kompetencer er.

Årsberetning 2003 for Dramaturgi: *Dramaturgiske kompetencer*. 58 sider. Dramaturgi, Aarhus Universitet. 2004

De bomber med akademikere

Arbejdsgivere, foren jer og forvent det værste: Ifølge *Minerva* bliver I i den kommende tid tæppebombet med "annoncer, materiale, websted og møder" som led i den såkaldte "akademikerkampagne". Formålet er, ja selvfølgelig – at få akademikere i arbejde. Heldigvis for jer, arbejdsgivere, ser det dog ud til at

krudtet siver langsomt ud af AF's kanoner, for i øjeblikket framelder flere magistre end længe sig AF som ledige. Med lidt held ender kampagnen derfor snarere med et lille klynk end med et brag.

Minerva – magasinet for universitetsstuderende nr. 6. 16 sider. Dansk Magisterforening. Oktober 2004

Babyens billedbog

Rektor udnævner Aarhus Universitet til en baby blandt universiteter, og stedet hvor udnævnelsen falder, er en billedbog – se, dét ligner en tanke. Anledningen er at den årlige udgivelse *Aarhus Universitet i ord og billeder* denne gang bl.a. kredser om universitetets 75 års fødselsdag i 2003. Skal babymetaforen holde, må man tænke sig et universitet der for kort tid siden lærte at gå og som sprogligt er på pludrestadiet. Men billederne bevidner dog at universitetet også kan feste som en 75-årig.

Aarhus Universitet i ord og billeder 2003. Aarhus Universitet. 58 sider. Oktober 2004

Poesi fra en mødding

I det seneste nummer af *Nordic Irish Studies* forklarer den store irsk-skrivende digter Nuala Ní Dhomhnaill i et interview med Loretta Qwarnström, hvorfor det irsk, hun benytter sig af, ikke helt ligner det sprog, der tales i Irland i dag. Hun gengiver i den forbindelse nogle oplevelser fra sin barndom, da hendes forældre, som boede i England, sendte hende på sommerferie hos hendes tante på Dingle-halvøen i det sydvestlige Irland. Hun husker bl.a. det indtryk, det gjorde på hende at høre to lokale bønder stå og råbe ad hinanden fra toppen af hver deres mødding i sætninger, som slog hende som ualmindeligt flotte og elegante til trods for deres spontane karakter. Det var dog ikke så meget indholdet, hun blev betaget af, men derimod de rytmiske mønstre i deres råb. Ní Dhomhnaill mener ikke, den slags irsk længere bliver talt, men det er ikke desto mindre den samme, mundtlige stiltradition, hun forsøger at fange i sine digte. En tradition, som har rødder i gammel irsk mundtlig tradition: i bøndernes fortællinger og sange. Det er dog især kvindernes sprog, som har optaget hende. Deres sanselige og frodige sprog lå langt fra det irske, man lærte i skolen. - Der er tale om et særnummer af *Nordic Irish Studies*, som handler udelukkende om moderne irsk lyrik. Nummeret er udgivet i anledning af åbningen af Center for Irske Studier i Falun, Sverige, som er en nær samarbejdspartner for Center for Irske Studier på Aarhus Universitet.

Michael Böss

Nordic Irish Studies, årgang 3, nr. 1, 2004. 80 kr. Kan rekvireres på Center for Irske Studier www.hum.au.dk/engelsk/cisa.

November

Fredag 12. november 2004 kl. 13:00

Poesi, tanke & natur. Per Højholts filosofi og digting

Doktorforsvar • lektor,
ph.d. Carsten Madsen
Bartholinbygningen (241).
Auditorium 1(135). Wilhelm
Meyers Allé

Fredag 12. november 2004 kl. 09:30–17:45

Internationalt litterært kollokvium LES DÉFIS DE L'ŒUVRE (da. Værkets udfordringer)

Konference
Studenternes Hus.

Fredag 12. november 2004 kl. 13:00–16:00

Royal legitimacy in "the era of palace revolutions". A study in eighteenth- century Russian political culture

Ph.d.-forsvar • cand.mag. Jesper
Overgaard Nielsen
Bygning 252. Søauditorium 3.

Fredag 12. november 2004 kl. 09:00–16:00

Kosmopolis

Seminar
Auditoriehuset, auditorium 4

Lørdag 13. november 2004 kl. 09:00–18:30

Internationalt litterært kollokvium LES DÉFIS DE L'ŒUVRE (da. Værkets udfordringer)

Konference
Studenternes Hus.

Mandag 15. november 2004 kl. 13:15

How Can Feminism Transform the University? Building a Computer Instrument to Assist Candidates and Committees in Faculty Evaluation Processes

Gæsteforelæsning • Lektor Carol
Colatrella, Georgia Institute of
Technology
Bygning 467. Lokale 216.

Onsdag 17. november 2004 kl. 19:30 Kommunikation eller manipulation - hvor går grænsen mellem spin og medierådgivning?

Debataften • Journalist og forf. David
Rehling; Tidl. Pressesekretær for SF
Peter Goll; Forf. og underviser Rasmus
Jønsson, RUC
Kasernescenen. Lille Sal.
Langelandsgade 139

Onsdag 17. november 2004 kl. 14:15–16:00 The archaeology of medieval towns in central Europe

Seminar • Professor Barbara Scholk-
mann, Tübingen
Moesgård. Auditorium 5.

Onsdag 17. november 2004 kl. 19:00 Forfatteraften med Naja Marie Aidt Studentermenigheden

Torsdag 18. november 2004 kl. 19:30

Wittgenstein og videnskaberne

Foredrag • Idéhistorikeren, lektor, ph.d.
Peter C. Kjærgaard, Århus
Studenternes Hus. Hornung-stuen.

Torsdag 18. november 2004 kl. 10:00–
16:00

Ordspil, litteratur og sprog

Seminar
Bygning 342. Lokale 455

Torsdag 18. november 2004 kl. 09:00–
14:30

Skriftlighed i uddannelserne. Akademiske genrer og skriftlig formidling

Temadag
Lokale: meddeles senere.

Fredag 19. november 2004 kl. 14:00 Middelalder. Tidsskriftet Passage 51

Reception
Hovedbygningen. Håndbiblioteket, 314,
3. sal. Langelandsgade 139

Fredag 19. november 2004 kl. 13:00–15:00

Justus Hartnack - forelæsning 2004. Rationality and Reasons

Forelæsning • Prof. Jonathan Dancy,
University of Reading
Søauditoriet. Auditorium 2 (211).

Mandag 22. november kl. 14:00–17:00

Møde i Akademisk Råd

Tirsdag 23. november 2004 kl. 19:30

Gud og menneskerettighederne. Det religiøse landskab i Danmark

Foredrag • Eva Maria Lassen, mag.art.
og ph.d. i historie, seniorforsker ved
Institut for Menneskerettigheder
Studenternes Hus. Mødelokale 2.

Onsdag 24. november 2004 kl. 19:00

At kende Sandheden

Foredrag • v/ filminstruktør Nils
Malmros
Aulaen.

Onsdag 24. november 2004 kl. 14:15–
16:00

De tidlige danske byer indtil 1100

Seminar • Arkæolog Martin Borring
Olesen
Moesgård. Auditorium 5.

Onsdag 24. november 2004 kl. 13:15

Attentatet der kunne have ændret verdenshistorien.

Foredrag • Studielektor Carl Collin
Eriksen
Bygning 451. Lokale 219.

Onsdag 24. november 2004 kl. 14:15

Kunst som transiente kommunikationssystemer Tilnærmelser til en teori om interaktiv digital installationskunst

Seminar • Falk Heinrich
Lokale 124. Langelandsgade 139

Torsdag 25. november 2004 kl. 19:00

Fremtidens fortid - en debat om den historiske kanon i Danmark

Foredrag • Jon Milner, Morten
Hesseldahl og Kasper Risbjerg Eskildsen
Studenternes Hus. Mødelokale 2.

Du kan læse mere om de enkelte arrangementer på

www.hum.au.dk/nyheder/kalender

Fredag 26. november 2004 kl. 13:15–15:00
Magten og ordene III. Modernitetens sammenbrud

Seminar • Lektor, cand.mag. i klassisk filologi Ivar Gjørup.
Bygning 414. Lokale 407.

Søndag 28. november 2004 kl. 14:00–15:00

Stormænd, købmænd og håndværkere ved Tissø

Foredrag • Museumsinspektør Lars Jørgensen, Nationalmuseet
Moesgård

December

Onsdag 1. december 2004 kl. 19:00

Tolkien og Ringenes Herre

Foredrag • v/ Sognepræst Lars Tjalve
Studentermenigheden

Onsdag 1. december 2004 kl. 14:15–16:00

Dominikanerklostret i Århus. Klosteranlæggets middelalderlige bygningshistorie

Seminar • Arkæolog Morten Søvsø
Moesgård. Auditorium 5.

Fredag 3. december 2004 kl. 14:15–16:00

Självrframställningens strategier: Nabokov, Naipaul, Sebald

Foredrag • Professor Arne Melberg, Universitetet i Oslo.
Lokale 315. Niels Juels Gade 84

Lørdag 4. december 2004 kl. 10:15–16:00

Årsmøde over emnet: Mithradates VI af Pontos: gal eller genial?

Årsmøde
Bygning 414, 4. sal. Lokale 407.

Tirsdag 7. december 2004 kl. 19:30

Kinesisk Filosofi

Foredrag • Klaus Bo Nielsen, cand. mag., projektmedarbejder ved Afdeling for Religionsvidenskab, Det Teologiske Fakultet

Mithradates VI af Pontos: gal eller genial?

Årsmøde i Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sortehavsstudier
I forskningen er Mithradates ofte fremstillet som den brutale og hensynsløse monark, der på sin vej til magten lod politiske modstandere og familiemedlemmer rydde af vejen, der benyttede sig af etnisk udrensning samt støttede en række statskup i de omkringliggende kongedømmer. Men Mithradates er også ofte fremstillet som en helt, der forsøgte at bremse romersk indflydelse i den græske verden. Ofte er krigene mod Rom beskrevet som en frihedskamp, hvor Mithradates, drevet af et flammende had, udfordrede romerne på vegne af hele den græske verden.

Sortehavsentret byder på en sandwich til frokost. Tilmelding til frokost til Sine Toft, klasstj@hum.au.dk.

Program

10:15 Velkomst ved centerleder Pia Guldager Bilde
10:30 Arbejdspsykolog Karen Lambri-
nou: *Ledelsesprofiler på godt og ondt set i et nutidigt perspektiv.*
11:15 Professor Vincent Gabrielsen:
Mithridates og de græske byer.
11:45 Ph.d.-stipendiat Jesper Majbom
Madsen: *Romernes rolle i de Mithrada-
tiske Krige.*
12:15-12:45 Diskussion af formiddag-
ens indlæg
12:45-13:30 Frokostpause
13:30 -14:15 Professor Holger Sonna-
bend: *Mithradates og det endelige opgør.*
14:15 Adjunkt George Hinge: *Mithra-
dates' brev: Romkritik eller terroristisk
retorik.*
14:45 Adjunkt Jakob Munk Højte:
*Mithridates, Pompeius og Alexander den
Store. Det pontiske Kongedømmes ende-
ligt.*
15:15 Diskussion af eftermiddagens
foredrag. Opsummering: Lektor Tøn-
nes Bekker-Nielsen
Bygning 414, 4. sal lokale 407

Mødelokale 2.

Onsdag 8. december 2004 kl. 14:15

Rodspil eller ordspild

Om ordspillets poetiske funktion i litterære tekster

Seminar • Stefan Kjerkegaard
Lokale 124. Langelandsgade 139

Onsdag 8. december 2004 kl. 19:00

Adventshygge på Rødkløvervej

Adventshygge
Studentermenigheden

Torsdag 9. december 2004 kl. 19:30

Det folkelige foredrag –pædagogik, mobilisering, afvikling?

Foredrag • Historikeren, lektor, dr.pæd.
Ove Korsgaard, København
Studenternes Hus. Hornung-stuen.

Torsdag 9. december 2004 kl. 15:15–17:00

Akkulturation og arkæologi – eksempler fra det persiske grænseland

Seminar • Anne Marie Carstens,
Adjunkt ved Saxo Institut, Københavns Universitet
Bygning 414. Lokale 407.

Mandag 13. december 2004 kl. 14:00–17:00

Møde i Akademisk Råd

Fredag 24. december 2004

Juleaften på Rødkløvervej

Studentermenigheden

Januar

Søndag 23. til onsdag 26. januar 2005

International Interdisciplinary Conference. Rome and the Black Sea Region: Domination, Romanization, Resistance

Konference

Fredag 28. januar 2005 kl. 13:00

The Eloquence of Appropriation

Doktorforsvar • Præses: Lektor Maria Fabricius Hansen, Institut for Æstetiske Fag, Afdeling for Kunsthistorie
Bygning 441. Auditorium 1.

Du kan læse mere om de enkelte arrangementer på

www.hum.au.dk/nyheder/kalender

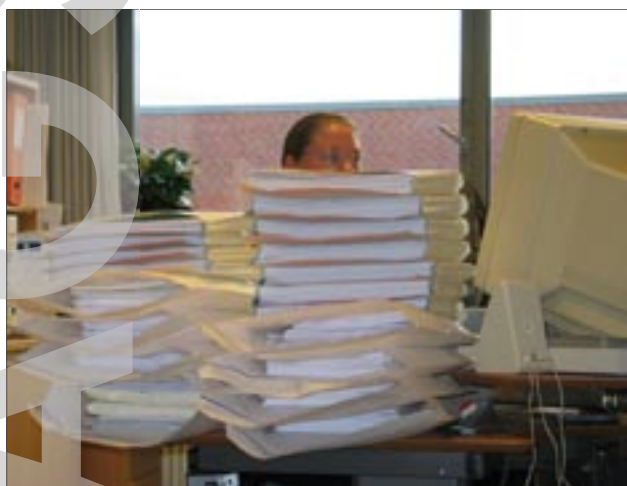

Pris til festival om softwarekunst

200 internationale forskere og kunstnere gæstede 23.-27. august softwarekunstfestivalen READ_ME, som her bliver åbnet af lektor Søren Pold, Center for Digital Æstetik. Og en måned senere kunne Søren Pold tage imod IT-Forum Østjyllands Initiativpris som anerkendelse af den indsats, der har ligget bag opgaven at få så markant et it-arangement trukket til Århus.

Festivaldeltagerne kunne blandt andet opleve google-happenings, omprogrammerede nåleprintere, softwareteater - og en mekanisk fugl.

Billedere, blogs og beretninger fra festivalen er naturligvis på nettet: www.it-vest.dk/itvnyt/nr14/readme.htm

111 ph.d.-ansøgninger

Der var 111 ansøgere til de 12 ph.d.-stipendier, som fakultetet slog op i september. Ansøgninger er nu sendt til bedømmelse, og ansøgerne får svar midt i december. Her skimtes overassistent Bettina Holmbo Achthon, Fakultetssekretariatet bag bunkerne.

Good guys humanister

Måske er der tale om *product placement* fra en grå spin-excellence et sted i den humanistisk-akademiske verden. Måske er det en tilfældighed. Hvorom alting er, så står kampen i den politiske thriller *Kongekabale* mellem gode journalister og onde journalister. Og lad os afsløre det med det samme: de gode journalister er tilsyneladende humanister, mens de onde er uddannet på Journalisthøjskolen.

Der er filmafficionados, der elsker at registrere små tilsigtede eller utilsigtede detaljer i film, og det er én sådan, der antyder, at humanister er på vej til at blive markedsført i biografmørket som samfundets sandhedssøgende, selvopofrende og ærlige sjæl.

På et tidspunkt præsenterer good guy-journalisterne deres pressekort. Kortene er lyseblå. Dansk Journalistforbunds pressekort er røde, mens de lyseblå er udstedt af Dansk Magisterforening. Og andetsteds i filmen afsløres det at the bad og the ugly har studeret sammen på Journalisthøjskolen.

En ganske klart signal, og første skridt til offentlig rehabilitering af humanister, lyder det enigt fra HUMavisens bagsideredaktion (der tilsammen ejer et rødt og et blått pressekort).

At the good guys så lyver fælt og narrer en stakkels funktionær samtidig med at de flasher deres pressekort, ja det illustrerer jo blot humanisters retoriske kompetencer og sans for human ressource management.